

İÇİNDEKİLER

1	AMAÇ	4
2	KAPSAM.....	4
3	SORUMLULAR.....	4
4	UYGULAMA.....	4
4.1	İDARİ HUSUSLAR	5
4.1.1	AİTM Onay Yetkisi.....	5
4.1.2	Araç Geçmişi Kısımında Bulunan Bilgiler.....	5
4.1.3	Araç İnceleme İşlemleri.....	5
4.1.4	Başvuru Dosyası	6
4.1.5	Başvuru Yapılacak İller	7
4.1.6	Belge/Rapor Onay Yetkisi.....	7
4.1.7	BelgeNet/TSE360 Sistemi Üzerinden Başvuru Alınamaması Durumu	7
4.1.8	Belge Üzerinde Tahrifat Yapıldığının Tespit Edilmesi	7
4.1.9	Faaliyet Raporları ve Fatura İşlemleri	8
4.1.10	Hatalı Belgenin Düzeltilmesi Talepleri	8
4.1.11	Kalite Sistemi	8
4.1.12	Muafiyet ile İlgili Hususlar.....	8
4.1.13	Olumsuz Sonuçlanan Münferit Tadilat/KUB/Montaj Dosyaları.....	9
4.1.14	Muadil Belge	9
4.1.15	Sahiplik Belgesi	10
4.1.16	Tescil Belgesi (Tescile Esas Belge).....	10
4.1.17	Tescil Belgesindeki Hatalı Bilgilerin Düzeltilmesi	10
4.1.18	Usulsüz Değişen Tescil Belgeleri.....	11
4.1.19	Yetkili Teknik Sorumlular.....	11
4.2	TEKNİK HUSUSLAR.....	13
4.2.1	AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Karayolu Uygunluk) Araç ve Dosya İncelemesi 13	
4.2.2	İstiap Haddi Tespiti	16
4.2.3	Sağdan Direksiyonlu Araçlara Karayolu Uygunluk Belgesi Verilmesi	16
4.2.4	Şasi Numarası ve Motor Numarası Usulsüz Değiştirilen (Change Edilen) Araçlar.....	16
4.2.5	Tamamlanmamış Araçlara Karayolu Uygunluk Belgesi Verilmesi	17
4.2.6	Ambulansa (Cankurtaran) Dönüşüm Tadilatı.....	17
4.2.7	Hasta Nakil Aracı	18

4.2.8	Kütlesi ve/veya Boyutları Bakımından Sınır Değerleri Aşan Özel Amaçlı ve/veya Özel Teçhizatlı Araçların Onay İşlemleri	18
4.2.9	Temel Araç Üreticisinin Boyutlarla İlgili Sınır Değerlerinin Aşılması	19
4.2.10	Damperli Araçlar	19
4.2.11	Dingil Mesafelerine göre AİTM Seri Tadilat Tip Onay Belgesi Verilmesi	20
4.2.12	Dingil Sayısı 4'ten Fazla Olan Araçların Uygunluk Belgelerinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	20
4.2.13	Dingil Tadilatlarında Temel Araç İmalatçısı İzin Yazısı Aranması ve AİTM Alt Komite Karar Uygulaması	20
4.2.14	İmalatçı/Tadilatçı Etiketini Yapıştırılması Zorunluluğu	20
4.2.15	Dönüş Yeteneği	21
4.2.16	Engelli Erişimi İçin Araç Tadilatı (M2-M3 kategori Erişilebilirlik Tadilatı)	22
4.2.17	Engelliler İçin Sürücü Kursu Araçları	22
4.2.18	Tekerlekli Sandalye ile Binilebilen Araç (SH Gövde Kodlu)	22
4.2.19	Frigorifik Araç	22
4.2.20	İtfaiye Öncü Aracı	22
4.2.21	Kamu Hizmetinde Kullanılmakta Olan N2/N3 Kategori 1. Aşaması Tamamlanmamış Olan Araçlara Seri Tadilat Tip Onay Belgesi Verilmesi	23
4.2.22	Komple Şasinin veya Araç Tanıtım Numarası Bölümü Olan Kısımının Yenisiyle Değiştirilmesi	23
4.2.23	Kancalı (Hooklift) Atık (Konteyner) Taşıma Aracı	23
4.2.24	Koltuk Çıkartılması veya İlavesi	24
4.2.25	M1 Kategorisi Araçlarda Cabrio'ya Dönüşüm (Tavan Açılır-Kapanır) Tadilatları	24
4.2.26	Motorlu Karavan (SA Gövde Tipli) ve Römork Karavan	24
4.2.27	Motosikletlere İlave Edilen Taşıma Kutusu Tadilatı	25
4.2.28	Münferit Tadilat Başvurularında Aydınlatma ve Cam ile İlgili Hususlar	26
4.2.29	Okul Servis Araçlarında Koltuk ve/veya Emniyet Kemerini Tadilatları	26
4.2.30	Özel Amaçlı (SG Gövde Kodlu) Araçların Belirlenmesi	27
4.2.31	Özel Amaçlı (SM Gövde Kodlu) Araçların Belirlenmesi	29
4.2.32	Süspansiyon Sistemi İlavesi/Değişikliği	29
4.2.33	Tehlikeli Madde Taşıyacak Araçların Gövde Tipi ve Açıklayıcı Not Bilgileri	30
4.2.34	ADR'li Araçlara Yapılacak Tadilatlar	30
4.2.35	Teknik Dosya Uygunluk Yazısı veya CE Uygunluk Beyanı	30
4.2.36	Teknik Servis Raporları	31
4.2.37	Tuz Serici Araçlar ile İlgili Hususlar	31
4.2.38	Yangın Söndürme Tadilatı	31

4.2.39	Engelli Tertibatı Montajı	32
4.2.40	Engelli Tertibat Kodunun Montaj Belgelerine veya Araç Uygunluk Belgelerine Eklenmesi 32	
4.2.41	Engelli Tertibatı Montajı İçin Düzenlenen Montaj Uygunluk Raporuna Not Düşülmesi...	33
4.2.42	Mekanik Bağlantı Elemanı Montajı	33
4.2.43	Motor Değişikliği veya Tadilatı	34
4.2.44	Araçların Tartılması ile İlgili Hususlar.....	35
4.2.45	Katarın Teknik Açından Müsaade Edilen Azami Kütlesi	35
4.2.46	Uygunluk Belgelerinde Bulunan Teknik Açından Müsaade Edilen Azami Yüklü Kütlev ve Öngörülen Tescile Esas/Dolaşımda Müsaade Edilen Azami Yüklü Kütlev	35
4.2.47	Elektrikli Araçlara Invertor Eklenmesi.....	36
4.2.48	Geçiş Üstünlüğüne Sahip Araçlar.....	36
4.2.49	GSR II Uyumlu Üretilmiş Araçlar.....	36
4.2.50	Turist Gezdirme Amaçlı Araçlara Yönelik Tadilat İşlemleri	37
4.2.51	Araçlara Akıllı Debriyaj Sistemi (ADS) Eklenmesi.....	38
4.2.52	Sesli, Görsel veya Tanıtım Aracı.....	38
4.2.53	Atık Taşıma Aracı Uygunluk Belgesi	38
4.2.54	Araçlara Pop-up Tavan Uygulaması.....	38
4.2.55	Araçlara Motosiklet Taşıma Aparatının Takılması	38
4.2.56	Sanal Deney Yöntemi ile Düzenlenen Teknik Servis Raporları	38
5.	İLGİLİ DOKÜMANLAR.....	39

1 AMAÇ

Bu talimatın amacı; TSE Muayene Gözetim Yönergesi ve Araçların İmal Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde, Ulaştırma Sistemleri Merkezi Başkanlığı (USMB) Otomotiv Belgelendirme Grup Başkanlığı tarafından yürütülen faaliyetlerle ilgili uygulama yöntemlerini açıklamaktır.

2 KAPSAM

Bu talimat; TSE Muayene Gözetim Yönergesi ve Araçların İmal Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde, Ulaştırma Sistemleri Merkezi Başkanlığı (USMB) Otomotiv Belgelendirme Grup Başkanlığı tarafından yürütülen faaliyetlerle ilgili hususları kapsar.

3 SORUMLULAR

Ulaştırma Sistemleri Merkezi Başkanlığı (USMB)
Otomotiv Belgelendirme Grup Başkanlığı

ULM-03-LS-00-006 Araç Proje Faaliyet Alanları Listesi'nde faaliyet alanları verilen birimler

4 UYGULAMA

Araç proje faaliyetleri ile ilgili başvuruların inceleme ve onay işlemlerinde aşağıda yer alan idari ve teknik hususlara riayet edilmelidir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın ilgili talimatı gereğince Enstitümüzce yapılan işlemlerle ilgili şifahi (sözlü) cevap verilmeyecektir.

4.1 İDARİ HUSUSLAR

4.1.1 AİTM Onay Yetkisi

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile yapılan Protokol çerçevesinde, “AİTM Onay Yetkisi” sadece TSE’ye verilmiştir. Başvuru sonucunda oluşan belgelerin doğruluğu, belge üzerinde yer alan elektronik bağlantı adresinden yapılabilmektedir.

4.1.2 Araç Geçmiş Kısımında Bulunan Bilgiler

Başvuru dosyası değerlendirilirken Araç Geçmiş Bilgileri kısmı mutlaka kontrol edilmelidir. Başvuruya konu aracın, sistem geçmişinde yer alan hususlarla çelişmemesi gerekmektedir. Buna ek olarak değerlendirilen başvuru içerisinde, daha önceki başvurularla ilgili zorunlu bir hal yoksa, araç uygunluk belgesi ya da montaj uygunluk raporu üzerinde bir atıf yapılmasına gerek bulunmamaktadır. Örneğin; tescil belgesine işlenmemiş eski tadilat başvurusunun bilgilerinin, yeni yapılan başvurunun Açıklamalar kısmına eklenmesi gerekmemektedir ancak değerlendirilen başvuru, sistemde kayıtlı son başvuru gözetilerek (tescilde brandalı sistemde acık kasa ise ve kapalı kasaya dönüşüyor ise acık kasadan kapalı kasaya ... olmalı, aracın son hali, boyutları vb.) değerlendirilmelidir. (Bkz. 4.1.18)

Başvuruya konu araç için geçmişte yapılmış tüm değişiklikler veya tespit edilen değişiklikler, başvuru oluşturulurken Yetkili Teknik Sorumlu / Montajı Yapan Teknik Sorumlu tarafından proje raporunda beyan edilmelidir. Uzman verilen beyanı değerlendirir.

4.1.3 Araç İnceleme İşlemleri

AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Karayolu Uygunluk), Atık Taşıma Aracı Uygunluk Belgesi ve KGM – Teknik Özellik Tespit Raporu hizmetleri için yapılan her başvuru için ve AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Tadilat) hizmetinde yapılan değişikliklerle ilgili bir rapor düzenlenmesi gereken durumlarda ve Montaj Uygunluk Raporu hizmetinde aşağıda belirtilen alt hizmetler hariç diğer değişiklikler için araç incelemesi yapılır. Bunun dışındaki hizmet alanlarında gerekli görülmesi halinde araç incelemesi yapılabilir. Araç incelemesiyle ilgili esaslar, ilgili hizmetin prosedüründe bulunmaktadır.

Araç incelemesi yapılmasının zorunlu olduğu hizmet/alt hizmet bilgileri:

- Montaj Uygunluk Raporu (Aşağıda belirtilen Montaj/Montaj Söküm tipleri hariç incelenmelidir)
 - Orijinal Tipte Motor Değişikliği,
 - M1-N1 Kategori İçin Mekanik Bağlantı Elemanı Montajı (Bkz. 4.2.42)
 - AİTM EK VI da tanımlı montaj tiplerinin tümünün sökümü
- Atık Taşıma Araç Uygunluk Raporu
- AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Karayolu Uygunluk)
- Ambulans Ek-C Araç İncelemesi (Tespit Muayenesi)
- 53-C Raporu (Özel Tertibatlı Araçların Teknik Muayenesi)
- Okul Servis Aracı Teknik Muayene Raporu
- Araç Kapı/Kapı Sistemi Değişikliği Teknik Muayenesi

Araç incelemesinin zorunlu olmadığı hizmet/alt hizmetlerde, Yetkili Teknik Sorumlu / Montajı Yapan Teknik Sorumlu tarafından, ilgili hizmet için yayımlı Araç Bilgileri Beyan Formları üzerindeki bilgilerin doğrudan araç üzerinden tespiti yapılmalı ve bu form başvuru dosyasına eklenmelidir. Beyan formlarının yüklenmesi, Yetkili Teknik Sorumlu / Montajı Yapan Teknik Sorumlu tarafından aracın görüldüğü ve araç bilgilerinin aracın tip onayına uygun olarak kontrol edildiğinin ve yapılan değişikliğin mer-i mevzuata uygun olarak yapıldığının beyanı olarak kabul edilir. Beyan formlarında yer alan bilgileri etkileyecek mevzuat değişikliği olması halinde; bu durum, YTS / Montajı Yapan Teknik Sorumlu tarafından, formda bulunan “Diğer Hususlar” kısmında belirtilir ve işlemler güncel mevzuata uygun

olacak şekilde yürütülür. Başvuru dosyalarını oluşturan e-imza sahibinin, aynı zamanda beyan formlarını doldurması durumunda, bu formların ayrıca ıslak imza ile imzalanmasına gerek bulunmamaktadır.

Araç incelemesi sırasında bir uygunsuzluk tespit edilmesi durumunda, uygunsuzluğun bildirildiği (firmaya / YTS) iş günü veya sonraki 3 iş günü içerisinde yapılan ilk araç incelemesi için bir seferliğe mahsus Araç İnceleme Ücreti tahakkuk ettirilmez. İkinci inceleme sonrası gerçekleştirilecek yeni araç inceleme işlemleri için bu madde baştan uygulanır. (Örneğin; Araç incelemesi sırasında tespit edilen uygunsuzluk yapılan ikinci incelemede giderilememişse, sonrasında yapılan 3. araç incelemesi için ücret tahakkuk ettirilir ve yine bir uygunsuzluk tespit edilmesi durumunda yapılacak sonraki ilk araç incelemesi için Araç İnceleme Ücreti tahakkuk ettirilmez.)

Başvuru sahibi/YTS tarafından seçilen ana tadilat ya da montaj tipi için Araç Kontrol Formlarında yer alan ilgili kısım doldurulmalıdır. Araç üzerinde yapılan inceleme sırasında araçta başkaca değişiklik tespit edilmesi durumunda bu durum kontrol formunun tespit edilen diğer hususlar kısmında belirtilir ve kontrol formunda ilgili değişiklik için belirtilen alan doldurulmaz. Dosya, başvuruyu değerlendiren uzmanı tarafından revizyona gönderilerek bu durum başvuru sahibine/YTS bildirilir. Araç üzerinde yapılan değişikliğin eksik/hatalı seçilmesi durumunda yapılacak her araç inceleme işlemi için (araç üzerinde bir eksiklik tespit edilmediği için) Araç İnceleme Ücreti tahakkuk ettirilmelidir. (Örneğin; Ana tadilat olarak üst yapı tadilatı seçilmiş bir başvuru dosyasının araç incelemesi sırasında, araca şasi tadilatı yapıldığı tespit edilirse bu durum kontrol formunun Tespit Edilen Diğer Hususlar kısmında belirtilir ve kontrol formunun şasi tadilatı kısmı doldurulmaz.) Yapılan değişikliğin; incelemesi yapılan başvuru içerisinde yapılmaması (daha önce yapılması) durumunda, başvuru YTS / Montajı Yapan Teknik Sorumlu bu durumu Proje Raporunda belirtmelidir. Dosya inceleme uzmanı bu durumu değerlendirir.

4.1.4 Başvuru Dosyası

- (1) Basılı olarak sunulan başvuru dosyasında bulunan her bir evrak, başvuru sahibi ve/veya yetkili teknik sorumlu tarafından kaşe basılmış ve imzalanmış olmalıdır.
- (2) Başvuru dosyasında bulunan hiçbir evrak üzerinde ilave, silinti, kazıntı veya düzeltme bulunmayacaktır. Paraf/imza atılarak hiçbir şekilde belge üzerinde düzeltme yapılmayacaktır.
- (3) Başvuru dosyası sadece ilgili tadilat türüne/türlerine göre incelenmelidir. Örnek1: Ruhsatında Okul Taşıtı olan bir araç, koltuk sökme tadilatı için başvuru yapılması durumunda aracın Okul Taşıtı ile ilgili asgari gereklilikleri sağlamak koşulu ile sadece koltuk sökme ile ilgili hususlar aranır.

Örnek: Tescil Belgesinde Motorlu Karavan olan bir araç, koltuk sökme tadilatı için başvuru yapılması durumunda aracın Motorlu Karavan ile ilgili asgari gereklilikleri sağlamak koşulu ile sadece koltuk sökme ile ilgili hususlar aranır.

- (4) TSE 360 sistemi üzerinden alınan başvurularda uzman tarafından başvuru ekleri ve/veya AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesinin incelenmesi durumunda dosya incelenmiş sayılır. Bu durum; sistemde kayıt altına alınmış olması ile gerçekleşmiş sayılır.
- (5) Tadilat başvurularında ibraz edilen teknik servis raporları, başvuruyu yapan tadilatçı firmaya ait olmalıdır.
- (6) Münferit başvurularda, araç üzerinde yapılan değişikliğin uygunluğu sistem onay belgesiyle doğrudan tevsik edilemediğinden, münferit tadilat başvurularında AİTM Madde 5 de yer alan “b) Münferit imalat ve tadilatı her bir araç için ayrı bir başvuru yapılır. Münferit imalat ve tadilatı teknik servis raporları benzer araçlar için tekrar doğrudan kullanılamaz. Başvurusu yapılan araca ait şasi numarası ile raporda belirtilen şasi numarası aynı olur.” hükmüne göre teknik servis raporuyla uygunluk tevsik edilir.

- (7) AİTM Ek IV 4. Maddede izin verilen tadilatlar kapsamı dışında gelecek başvurularda Otomotiv Belgelendirme Grup Başkanlığı'ndan görüş alınmadan işlemlere devam edilmemelidir.
- (8) 20.02.2023 tarihli ve 48783 sayılı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın yazısında bulunan müfettiş raporunda belirtilen talimat gereğince başvuru inceleme aşamasında başvuru yapan firma tarafından Enstitümüze gelen e-posta veya üst yazı gelmesi durumunda yazı ve e-posta ile cevap verilmeden önce ilgili başvuru incelenerek cevap verilecektir.

4.1.5 Başvuru Yapılacak İller

- (1) Başvuru yapılabilecek iller **ULM-03-LS-00-006 Araç Proje Faaliyet Alanları Listesi**'nde verilmiştir.
- (2) Tadilat işlemi hangi ilde yapılmışsa, başvuru o ildeki birime yapılacaktır. Montaj işlemi için ise montaj hangi ilde yapılmış olursa olsun, ilgili tüm birimlere başvuru yapılabilir.
- (3) AİTM Münferit Araç onayı yapılmayan iller ile onay yapma yetkisi bulunan ancak herhangi bir sebeple (izin, rapor, faaliyetin geçici olarak askıya alınması vb.) onay yapılamayan illerdeki müracaatlar, Araç Proje ve Koordinasyon Müdürlüğü tarafından yönlendirilen birime yapılır.
- (4) Montaj Uygunluk Raporu hizmetimize ait başvurular; "Araç Nerede İncelenecek" sorusunun seçimine göre ilgili hinterlandta görevli birimimize atanmaktadır. Bu sorunun seçimi ile yapılacak ilk araç incelemesinin birim hinterlandının farklı olması durumunda, başvuru iptal edilerek "Araç Nerede İncelenecek" sorusunun seçimine göre yeni başvuru alınmalıdır. Aynı başvuru içerisindeki ikinci ve sonraki araç incelemeleri için bu durum geçerli değildir.

4.1.6 Belge/Rapor Onay Yetkisi

Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Tadilat/KUB), Montaj Uygunluk Raporu başvuruları TS EN ISO 17020 standardı kapsamında atanmış veya ULM-00-LS-015 Uzman Yetkinlik Kriterlerini sağlayarak atanan "inceleme uzmanlarıncı" incelenerek, ilgili birim amiri/temsilcisi veya TS EN ISO 17020 standardı kapsamında/ ULM-00-LS-016 Teknik Yönetici Yetkinlik Kriterlerini sağlayarak atanan "teknik yönetici" olarak atanmış kişilerce onaylanır.

4.1.7 BelgeNet/TSE360 Sistemi Üzerinden Başvuru Alınamaması Durumu

Herhangi bir sebeple BelgeNet/TSE360 sistemi üzerinden başvuru alınmadığı durumlarda, başvuru EBYS üzerinden basılı olarak da alınabilir.

4.1.8 Belge Üzerinde Tahrifat Yapıldığının Tespit Edilmesi

Firma tarafından ibraz edilen belgelerde tahrifat yapıldığı tespit edilmesi halinde apmdestek@tse.org.tr adresine bilgilendirilme yapılarak dosya uygun değil olarak sonuçlandırılır. İlgili firmaya ve başvuru sahibi YTS' ye apmdestek@tse.org.tr üzerinden e-posta ile yazılı olarak bilgi verilir. Yazılı bilgilendirme yapıldığı tarihten itibaren 5 iş günü içerisinde firmanın veya firma yetkilisinin (eğer YTS tarafından hazırlanmış bir başvuruya ilgili YTS'nin) itiraz etmesi halinde yapılan itiraz, Araç Proje ve Koordinasyon Müdürlüğü tarafından değerlendirilir. Değerlendirme sonucu ilgili firmanın ve başvuruyu hazırlayan firma yetkilisinin (eğer YTS tarafından hazırlanmış bir başvuruya ilgili YTS'nin) Araç Proje faaliyetleri için başvuru yapması 1 aya kadar, tekrarının tespit edilmesi durumunda 3 aya kadar ile engellenir.

Değerlendirme sonucunda itiraz haklı görülürse daha önce alınan başvuru için tahakkuk ettirilen ücretler alınmadan yeni başvuru alınır.

4.1.9 Faaliyet Raporları ve Fatura İşlemleri

- (1) Başvuruya konu tüm ücretler Enstitümüz tarafından tahsil edilecektir.
- (2) Fatura kesmeye yetkili personeli bulunmayan birimlerin faturaları, koordinatörlük veya koordinatörlüğün belirleyeceği birim tarafından TSE360/BelgeNET/AX sistemi üzerinden kesilir. TSE360/BelgeNET/AX sistemi üzerinden kesilen faturaların ayrıca firmaya veya Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığına gönderilmesine gerek bulunmamaktadır.
- (3) TSE Muayene Gözetim Yönergesi gereğince; başvuruya ait tüm ücretlerin faturası yetkili birim tarafından TSE360/BelgeNET/AX sistemi üzerinden kesilmelidir.

4.1.10 Hatalı Belgenin Düzeltilmesi Talepleri

Onaylanan bir AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesinin (Tadilat/İmalat/KUB/İthalat) veya Montaj Uygunluk Raporunun sonradan düzeltilmesi için; dosyayı onaylayan birime başvuru yapılır. Verilen belge/raporun aslı başvuru ekinde ibraz edilir. Geri gelen ve arşivdeki nüshalarına görülecek şekilde “İPTAL” yazılır ya da kaşesi basılır.

Hatası nedeniyle geri gelen belge/raporun tekrar düzenlenmesi halinde yeniden onay numarası verilir, belge/rapora “bir önceki hatalı belgeye atıfta bulunularak yeniden düzenlenmiş bir belge olduğu” şerhi ve revizyon gerekçesi eklenir, ücreti yeniden tahsil edilir. Daha önce tahsil edilmiş ücret iade edilmez.

TSE360 sisteminden onaylanmış belgeler için ise, TSE360 sisteminden belge itiraz başvurusu yapılır. Onaylanmış belgelerde kategori hatası olması durumunda “Belge İtiraz” başvuru türü ile bu hata düzeltilmediği için “Yeni Başvuru” yapılması gerekmektedir. Bu durumda da “Verilen Bir Belgenin veya Raporun Yeniden Düzenlenmesi/Güncellenmesi/Aslı Gibidir Yapılması Başvuruları” ücreti tahakkuk ettirilir.

4.1.11 Kalite Sistemi

AİTM Madde 10 gereğince; Seri Tadilat / Seri İmalat / Seri Montaj belgesine sahip firmaların güncel ISO/TS 16949 belgesine veya TS EN ISO 9001 standardına göre kalite sistemine sahip olmaları gerekmektedir. TSE’den alınmış kalite sistem belgesi olması durumunda üretim yeri/montaj yeri inceleme raporunun yönetim sistemi gerekleri alanının incelenmesine tekrar gerek bulunmamaktadır, detaylar ilgili formun içinde yer almaktadır. TSE haricindeki bir kurumdan alınmış kalite sistem belgesi olması veya firmanın belgesi olmaması durumunda, **ULM-03-FR-05-002 Üretim/Montaj Yeri İnceleme Formu** ile üretim yeri incelemesi yapılmalıdır.

4.1.12 Muafiyet ile İlgili Hususlar

Başvuruya konu aracın, incelemeye getirilmesinin ilgili kamu görevi dolayısıyla mümkün olamaması halinde, bu husus başvuruda yazılı olarak beyan edilmelidir. Bu durumda, AİTM’nin 26’ncı maddesinde yer alan; “(3) (Ek: Resmî Gazete 24/6/2017- 30106) Kamu kurumlarında kullanılmak üzere ithal/imal edilen araçlar için 22nci maddeden ve/veya diğer bazı hükümlerden gerekçeleri ile birlikte muafiyet verilebilir. Muafiyet kararı onay kuruluşu veya görevlendirdiği kuruluş tarafından verilir. Bu durumda, söz konusu araçlar için AİTM münferit araç uygunluk belgesi düzenlenir.” hükmü uyarınca araç incelemesi yapılmaksızın, dosya incelemesine göre karar verilir.

Diğer taraftan Kamu Kurumlarında kullanılacak araçlar için, AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi başvurusunda bulunması ve AİTM'nin 26. Maddesinin 3. Fıkrasına istinaden muafiyet talep edilmesi durumunda;

- (1) İlgili kamu kurumunun, kullanım amacı ve gerekçeleri detaylı olarak açıklanan ve muafiyet talebini içeren yazısı başvuru dosyasına eklenmelidir,
- (2) İlgili Münferit Araç Uygunluk Belgesi başvurusu için uygunluk belgesinin 52. Maddesine “ (Kamu Kurumu İsmi)’na/ne, AİTM’ in 26. Maddesinin 3. Fıkrasına istinaden verilen muafiyet nedeniyle kamu hizmeti dışında kullanılmayacaktır. Kamu hizmetinden çıkartılması veya satış yapılması durumunda tekrar ilgili aracın değerlendirilmesi ve TSE başvuru yapılması gerekmektedir.” Şerhi eklenmelidir.

4.1.13 Olumsuz Sonuçlanan Münferit Tadilat/KUB/Montaj Dosyaları

Olumsuz sonuçlanan münferit tadilat, karayolu uygunluk belgesi (KUB), montaj başvurularında, ilgili kontrol formuna ve uygunluk belgesi/raporunun her bir nüshası üzerine tasdik edilmeme gerekçesi açıkça yazılmalıdır. (Örneğin: Üstyapı tadilatında kontrol sonucu yük dağılımının uygun olmaması durumunda AİTM Ek VIII ’deki hususa atıfta bulunulması veya Aydınlatmaların yerleştirilmesi ile ilgili bir olumsuzluk tespit edildiğinde ilgili yönetmeliğin hangi maddesine göre uygun olmadığının açıkça belirtilmesi gerekmektedir.) Uygunluk belgesi/raporunun her bir nüshası üzerine “TASDİK EDİLMEMİŞTİR” kaşesi basılmalı veya dikkat çekecek şekilde el ile yazılmalıdır. Dosyanın bir nüshası ilgili birimde muhafaza edilir, ikinci nüshası başvuru sahibine iade edilir.

TSE360 sisteminden yapılan başvurularda, olumsuz sonuçlanan başvurunun tasdik edilmeme gerekçesi hem dosya uzmanı hem de teknik yönetici tarafından sistemde kayıt altına alınarak işlem tamamlanmalıdır. Başvurunun nihai değerlendirme açıklaması (Teknik Yönetici tarafından girilen son açıklama) başvuru sahibine e-posta ile iletilmektedir. TSE personeli tarafından başvuru eklerine yüklenen belgeler başvuru sahibi tarafından görüntülenememektedir.

4.1.14 Muadil Belge

- (1) AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Tadilat)/Montaj Raporu başvurularında; *2015 ve sonrası* imal edilmiş olan araçlar için başvuruda sunulan muadil belgede yer alan tip onay no ile ruhsatta yer alan tip onay no aynı olmalıdır.
Eğer, ruhsatta bu bilgi yoksa, yetkili teknik sorumlu beyanı esas alınır.
Eğer, ruhsatta yer alan bilgi hatalı ise, “Tescil Belgesindeki Hatalı Bilgilerin Düzeltilmesi” başlıklı madde yer alan hususlara göre işlem yapılır.
- (2) AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Tadilat)/Montaj Raporu başvurularında; *2015 ve sonrası* imal edilmiş olan araçlar için, sunulan muadil belge, benzer başka bir araca ait geçerli bir belge anlamına geldiğinden, sunulan belgede 1. Aşama imalatçısı adına imza yer almaması durumunda söz konusu belge kabul edilmeyecektir. Muadil belgenin yabancı dilden Türkçe ’ye tercüme edilmiş bir belge olması durumunda, tercüme edilen belge de sisteme yüklenecektir. (Bu durumda tercüme edilmiş Türkçe belgede imalatçı imzası aranmayacaktır.)
- (3) AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Karayolu Uygunluk) başvurularında muadil araç uygunluk belgesinin bulunamaması durumunda, varsa araca ait yurtdışı tescil belgesi, araca ait imalatçı kataloğu vb. teknik belge yüklenebilir.
- (4) O3-O4 kategori araçlar için yapılan AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Tadilat) başvurularında; muadil araç uygunluk belgesinin bulunamaması durumunda, araca ait imalatçı kataloğu, yetkili teknik sorumlu tarafından düzenlenen aracın teknik özelliklerini belirten belge vb. teknik belge yüklenebilir. Ancak, bu durumda, muadil belgenin bulunamama gerekçesi başvurunun yetkili teknik sorumlusu

tarafından başvuru eklerinde belirtilmelidir. Değerlendirme dosya inceleme uzmanı tarafından yapılacaktır.

- (5) Araç tipine ait tip onay belgesi veya bağlı teknik dokümanlarda (tanıtım bildirimi, test raporu vb.) yer alması durumunda araç azami boyut ve kütle değerleri, araç uygunluk belgesinin açıklamalar kısmında da belirtilebilir.

4.1.15 Sahiplik Belgesi

Kamu kurum/kuruluşları tarafından satışı gerçekleştirilmeyen, herhangi bir şekilde kullanılmış ve bugüne kadar tescil görmemiş araçlarla ilgili AİTM 2 (c) maddesi kapsamında yapılacak AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Karayolu Uygunluk) başvurularında, Araçların Satış, Devir Ve Tescil Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Yönetmelikte yer alan “Madde 3 – (7) Sahiplik belgesi: Fatura, trafik şahadetnamesi, satış sözleşmesi gibi aracın kime ait olduğunu gösteren belgedir.” tanımına uygun bir belge ibraz edilecektir.

Ancak, araç sahibi, veraset yoluyla araca sahip olmuşsa bu durumda Mahkeme Kararı ile araç sahipliğini ispat etmesi gerekmektedir.

4.1.16 Tescil Belgesi (Tescile Esas Belge)

- (1) Trafikte ilk kez çıkacak araçların AİTM Münferit Araç onay işlemlerinde tescile esas belge olarak “aracın şasi numarasına düzenlenmiş temel araç uygunluk belgesi” yüklenmelidir.
- (2) Daha önce trafik tescil işlemi görmüş araçların AİTM Münferit Araç onay işlemlerinde tescile esas belge olarak;
 - Araca ait trafik tescil belgesi,
 - Trafik tescil birimlerince verilmiş araca ait bilgi formunun onaylı sureti, (PolNet çıktısı veya TNB tarafından verilen belge) sisteme yüklenmelidir.

4.1.17 Tescil Belgesindeki Hatalı Bilgilerin Düzeltilmesi

Araç üzerinde yapılan tadilata istinaden yapılan başvurularda, başvuru dosya eklerinde yer alan tescil belgesinde hatalı ve/veya eksik bilgi/değerler olabilir. Bu durumda başvuru sahibi yetkili teknik sorumlu doğru olan değerleri tespit ederek araç uygunluk belgesini tespit etmiş olduğu bu yeni değerlere göre düzenleyebilir. Ancak, yapmış olduğu bu tespitlerin nasıl yapıldığını proje raporunda belirtmelidir. Proje raporundaki beyanları destekleyen (varsa) ilave doküman (başvuru dosyasında zorunlu olarak istenen belgeler haricinde) başvuru dosyasına eklenmelidir.

Araç Tescil Belgesi üzerinde yer alan “O” harfinin “0” rakamıyla sadece Yetkili Teknik Sorumlu beyanıyla değiştirilmesi, araçla ilgili önemli bir değişiklik olduğundan, uygun değildir. Şasi numarasının hatalı olması durumunda, Araç Proje Uygulama Talimatımızda, “Tescile Esas Belge” başlığında yer alan belgelerden birisi ile düzeltme talebinde bulunulmalıdır. Araç üzerinde tespit edilen şasi numarası ile tescil belgesindeki şasi numarasının uyuşmaması durumunda, eksiklik açıklanarak başvuru revizyona gönderilmeli ve yine yukarıda bahsedildiği şekilde kanıtlayıcı belge ile incelemeye devam edilmelidir. Araç Tescil Belgesinde “O” harfi bulunan başvurularda konu araçların geçmiş bilgileri, aynı şasi numarası “0” rakamı yazılarak APM Başvuru İnceleme ekranından kontrol edilmelidir.

Araç üzerinde yapılan herhangi bir tadilat yok iken tescil belgesindeki bilgilerin düzeltilmesi amacıyla yapılacak başvurular ise onaylanmayacaktır.

4.1.18 Usulsüz Değişen Tescil Belgeleri

Türkiye Noterler Birliği'nin E-23240125-100.06-242732 sayılı ve 15/06/2023 tarihli yazısına istinaden 21/06/2023 tarihi itibarı ile sistemimize yapılan başvurularda tescil evrakında usulsüz olarak tadilat işlemi tespit edilmesi durumunda başvuru dosyasına anılan yazı eklenerek ve açıklamalar kısmına anılan yazıya atıfta bulunularak bahse konu başvuru dosyası, Noterler Birliğinden yazı alınması amacıyla revizyona gönderilir. İlgili hizmetin prosedüründe belirtilen revizyon sayı sınırına ulaşan başvurular olumsuz olarak kapatılır ve verilen hizmetin ücreti tahakkuk ettirilir.

Usulsüz olarak tadilat işlemi tespit edilen araçlarla ilgili yeniden başvuru yapılması muhtemel olduğundan, başvurularda tarihçe kısmının dosya uzmanı ve teknik yönetici tarafından kontrol edilmesi gerekmektedir.

Usulsüz tescil işlemi yapıldığı tespit edilen araçlara tekrar başvuru yapılması durumunda başvuru eklerinde Türkiye Noterler Birliği tarafından Araç Şasi numarasını da içerir üst yazının eklenmesi gerekmektedir. Belirtilen yazı eklenerek başvuru yapılması durumunda *mer'i mevzuata göre* süreç devam ettirilir.

4.1.19 Yetkili Teknik Sorumlular

Yetkili Teknik Sorumluların Görev, Yükümlülük ve Sertifikalandırılmasına Dair Tebliğ'de yer alan; "Madde 5 - (3) a) Bir takvim yılı içinde değişik marka ve tiplerde dâhil olmak üzere toplamda 500 adet ve daha fazla motorlu araç imal, ithal, tadil eden ve çok aşamalı imalatın ikinci veya daha sonraki safhalarını yapan firmalar ile 1000 adet ve daha fazla motorsuz araç imal, ithal, tadil eden ve çok aşamalı imalatın ikinci veya daha sonraki safhalarını yapan firmalar, A sınıfı olarak kabul edilir." maddesi gereği A sınıfı olduğu tespit edilen firmaların listesi QDMS sisteminde "ULM-03-LS-00-017 - A SINIFI FİRMALAR VE YETKİLİ TEKNİK SORUMLULARI LİSTESİ" yayınlanmıştır. Listede bu firmaların beyan ettikleri yetkili teknik sorumlu/sorumluları da yer almaktadır.

Aynı Tebliğ'de yer alan;

"Madde 5-(4) Birinci ve üçüncü fıkra hükümleri çerçevesinde; MARTOY, TORTOY, MOTOY ve AİTM Yönetmeliği kapsamında A sınıfı firmalarda ya da firmanın teknik sorumlu sözleşmesi yaptığı 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında faaliyet gösteren Ar-Ge merkezlerinde yetkili teknik sorumlunun fiilen (tam zamanlı) çalışması zorunludur. Bu durum ulusal tip onayı ile yapılan seri ithalat için de geçerlidir. A sınıfı firmalar yetkili teknik sorumluyu kendileri görevlendirir. AT tip onayı ile yapılan imalat veya ithalat bu fıkra uygulanmaz.

(5) Birinci ve üçüncü fıkra hükümleri çerçevesinde, bir yetkili teknik sorumlu B sınıfı firmalardan en fazla 6 firma ile sözleşme yapabilir.

(6) Birinci ve üçüncü fıkra hükümleri çerçevesinde, C sınıfı firmalar için münferit imalat, ithalat ve tadilat işlemlerinde yetkili teknik sorumlu sözleşme sınırlaması yoktur. 6 adetten az B sınıfı firma ile sözleşmesi olan bir yetkili teknik sorumlu; münferit imalat, ithalat ve tadilat için de yetkili teknik sorumlu olabilir. 6 adetten az B sınıfı firma ile sözleşmesi olan bir yetkili teknik sorumlu; en fazla beş proje/gün esasına bağlı en fazla 100 adet/ay münferit imalat, ithalat ve tadilat projesi hazırlayabilir."

hükümleri gereği A sınıfı bir firmada tam zamanlı çalışan yetkili teknik sorumlu/sorumluların başka bir firma ile sözleşme yapması, ilgili Tebliğ kapsamında başvuru yapması veya proje hazırlaması mümkün değildir. Benzer şekilde A sınıfı firmaların da beyan etmedikleri yetkili teknik sorumlu ile ilgili Tebliğ kapsamında proje hazırlamaları, başvuru yapmaları mümkün değildir.

Bu çerçevede; ilgili Tebliğ kapsamında;

- A sınıfı firmalar tarafından yapılacak başvurularda, yetkili teknik sorumlunun listede firma karşısında belirtilen kişi olmaması,
- Listedeki adı verilen yetkili teknik sorumlular tarafından karşısında yer alan A sınıfı firma dışında herhangi bir firma için başvuru yapılması

durumunda ilgili başvuru, dosya inceleme uzmanı tarafından, başvuru incelemesine geçilmeksizin olumsuz olarak kapatılacaktır.

Üzerinde değişiklik yapılan araç için değişiklikten etkilenen veya araca sonradan eklenen aksam, sistem veya ayrı teknik ünitenin uygunluğunu gösteren “E” veya “e” belgesinin olması veya teknik servis raporu ile uygunluğu tevsik edilmelidir. Bu hususun, oluşturulan Proje Raporu ve/veya Uygunluk Beyanlarında detaylıca beyan edilmesi gerekmektedir.

Yetkili mühendis tarafından araç üzerinde görülerek tespiti edilebilecek (tepe lambası, yan koruma donanımı, reflektör olup olmadığı vb.) ancak buna rağmen proje raporunda beyan edilmemiş veya farklı beyan edilmiş veya gerçeğe aykırı beyan olması veya doğrudan uygunluğunun teknik servis raporu ile tevsik edilmesi gerekirken, rapor temin sürecinden kaçınmak amacıyla gerekli beyanların verilmemesi durumlarında başvuru sahibi hakkında mer-i mevzuat çerçevesinde idari yaptırımlar uygulanacaktır. Enstitümüz yetki ve sorumluluğu çerçevesinde yukarıda belirtilen hususlar ile ilgili tespit yapılması durumunda Ulaştırma Sistemleri Merkezi Başkanlığı Otomotiv Belgelendirme Grup Başkanlığı Araç Proje ve Koordinasyon Müdürlüğü apmdestek@tse.org.tr araç proje e-posta destek grubuna ivedi bildirimde bulunulması gerekmektedir.

4.2 TEKNİK HUSUSLAR

4.2.1 AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Karayolu Uygunluk) Araç ve Dosya İncelemesi

Araçların İmal, Tadil ve Montaj Hakkında Yönetmeliğin 2'inci maddesinin (c) bendi kapsamında, bedelsiz veya teşvik yoluyla ithal edilen veya geçici ithal edilen veya Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TASİŞ), Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM), Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK), Maliye Bakanlığı Defterdarlık, Milli Emlak Genel Müdürlüğü, MKE ve benzeri kamu kurum/kuruluşları tarafından satışı gerçekleştirilen daha önce ülkemizde hiç kayıt tescil görmemiş araçlara geçici ithalat şerhinin kaldırılmasının ardından karayoluna uygunluk onayı için yapılan başvurularda;

- (1) Satış belgesinde yer alan araç bilgilerinin, mevzuatta belirtilen tanımlara uygun olmadığı durumlarda (örneğin; 15 kişilik kamyon, 11 kişilik otomobil vb.) başvuru sahibine uygunsuzluk bildirilecektir.

Başvuruya konu aracın, Karayolu Uygunluk Belgesi için başvuru yapılmadan önce, *tadilat/montaj kapsamına giren değişiklik yapılmışsa* (örnek olarak; aracın panelvandan karavana dönüştürülmesi, BB gövde kodlu araçtan BA gövde kodlu araca dönüştürülmesi, şahadetnamesinde motorsuz yazan üretimi itibarıyla motorlu araçlar gibi); karayolu uygunluk belgesi başvurusu, araç üzerinde *değişiklik yapıldığı* ve satış belgesiyle uyumsuz olduğu için “olumsuz” olarak neticelendirilecektir.

Üzerinde *değişiklik yapılan* araç tescil edilmek isteniyorsa, tadilatçı firma tarafından olumsuz değerlendirilen belgeye atıf yapılarak “AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (TADİLAT)” başvurusu yapılacaktır.

- (2) Şahadetname, mübadele gibi satış evraklarında çeki demiri ifadesi olan araçlarda, araç sahibi (şahadetname ve mübadele satış evrakındaki isim) aracını çeki demiri olmadan tescil ettirmek istiyor ise araç sahibi çeki demirini kullanmak istemediğini bir tutanak ile beyan verecek ve yetkili teknik sorumlu da bu tutanağı başvuru eklerine de yükleyecektir. Bu işlem sadece çeki demirinin sökülmesi içindir.

Bir kamu kuruluşundan başka bir kamu kuruluşuna devredilen araç/araçlarla ilgili başvuru olması halinde devreden kurum tarafından aracın son halini (üst yapısını, marka, model, motor no, v.b) açıkça belirtir bir üst yazı yazması ve yazının başvuru evrakları arasına yüklenmesi gerekmektedir.

- (3) Karayolu uygunluk belgesi araç incelemesinde dikkat edilecek hususlar aşağıda belirtilmiştir:

- Camlarda, “e” ya da “E” onayı görülecektir. Ancak, 02.03.2001 tarihinden önce imal edilen araçlarda aranmaz. Amerika ve Kanada gibi ülkeler için üretilen araç camlarında DOT işareti kabul edilebilir
- Lastiklerde, “e” ya da “E” onayı görülecektir. DOT işareti de kabul edilebilir. Ancak, 25.07.2000 tarihinden önce imal edilen araçlarda aranmaz.
- “CE” işareti sadece hidrolik ekipmana sahip üst yapı araçlarda aranacaktır.
- AİTM kapsamında “karayoluna uygunluk onayı” verilirken; aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazlarının, emniyet kemerlerinin, geri görüş aynalarının, cam yıkama/silme sisteminin mevcut ve çalışır durumda olduğu kontrol edilmelidir. Araçta bulunan camların ve lastiklerin “E” veya “e” onaylı olduğu kontrol edilmelidir.
- 01.01.1995 tarihinden önce imal edilen M1 kategorisi araçların arka koltuklarında emniyet kemeri aranmaz. EEC-77/541 sayılı Avrupa Topluluğu Direktifi ve Karayolları Trafik Yönetmeliği kapsamında M1 kategorisi araçların ön koltuklarında model yılına bakılmaksızın 3 noktalı emniyet kemeri bulunması gerekmektedir. 18.07.1997 tarihinden sonra imal edilen, sürücü hariç 8 ila 14 yolcu taşıyan araçların sürücüsü ve önde oturan yolcu/yolcular için emniyet kemeri bulunması zorunludur.

17.07.2000 tarihinden sonra imal edilen N1, N2, N3 kategorisi araçlarda sürücü ve sürücü yanındaki koltuklarda, 01.08.1998 tarihinden sonra ve 13.02.2009 tarihine kadar üretilmiş M2 ve M3 (A.İ.T.M. Yönetmeliğinde belirtilen Sınıf I ve II dışındaki araçlar) kategorisi araçların bütün koltuklarında emniyet kemeri bulunması zorunlu olmayıp; ara koltuklar hariç olmak üzere, sürücüsü dâhil en ön ve önünde boşluk olan en arka koltuklarda, önünde boşluk olan kapı önündeki koltuklarda, iki katlı M3 sınıfı araçlarda (A.İ.T.M. Yönetmeliğinde belirtilen Sınıf III'e girenler); merdiven önü, en ön ve önünde boşluk olan en arka koltuklarda, masa etrafında bulunan koltuklardan aracın gidiş yönüne doğru olanlarda oturan yolcular için emniyet kemeri bulunması zorunludur.

Bu istisnalar haricinde M1 sınıfı otomobillerin, M1G ve N1G sınıfı arazi taşıtlarının, N1, N2, N3 sınıfı kamyonet, kamyon ve çekicilerin, M2 ve M3 sınıfı minibüs ve otobüslerin bütün koltuklarında emniyet kemeri bulunması zorunludur. Yalnız araç dururken kullanılan koltuklar ile ayakta da yolcu taşıyan M2 ve M3 kategorisi Sınıf A ve Sınıf I araçların koltuklarında emniyet kemeri bulundurulması zorunlu değildir.

- Motor numarası yetkili teknik sorumlu tarafından başvuru dosyası eklerinde beyan edilir. Motor numarası ile ilgili yetkili teknik servis raporu veya motor üzerinden fotoğraf vb. belge talep edilmemelidir.

- (4) Tip onay mevzuatı kapsamında üretilen (2018/858, 167/2013, 168/2013), tip onayının uygunluğunu / geçerliliğini yitirmiş ve tabi olduğu yönetmelikte tanımlı tescil süresi geçen (Örneğin: 07.07.2024 tarihinde ki GSR-2 yönetmelikleri geçişi nedeniyle tip onayı geçerliliğini yitirmiş ve söz konusu yönetmeliklere uygun olmayan araçların tescil edilememesi gibi) araçların, AİTM kapsamında münferit onay alması uygun değildir.

Buna ek olarak, Ticaret Odaları tarafından iş makinesi kapsamında tescil edilen (Eski, Kullanılmış veya Antika Araç kapsamında daha önceden onaylanmış Gümrüklerde İthal Araç İncelemesi başvurusu olanlar hariç) N kategorisi üst yapıli kullanılmış araçların (Damper, vinç vb.) iş makinesi tescilinin iptal edilip Enstitümüze AİTM Yönetmeliğinin kapsam başlıklı (c) fıkrasına istinaden AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Karayolu Uygunluk) başvurusunda bulunulması durumunda (Bu tür araçların uygunluk belgeleri de başvuruda bulunabilmektedir.) başvuruların “Uygun Değil” olarak sonuçlandırılması gerekmektedir.

Yukarıda bahsedilen araçlar için AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (TADİLAT) başvurusu yapılmak istenmesi durumunda, araç tescil belgesi olmadan, sadece araç uygunluk belgesi ve faturayla işlem yapılmamalıdır. Bu başvuruların “Uygun Değil” olarak sonuçlandırılması gerekmektedir.

Gümrüklerde İthal Araç İncelemesi “Muafiyet Kapsamındaki Araç” kapsamında onaylanan araçlar için AİTM tip Yönetmeliğinin kapsam başlıklı (c) fıkrasına istinaden AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Karayolu Uygunluk) başvurusunda bulunması uygun değildir. İlgili kapsamda başvuruda bulunulması durumunda başvuruların inceleme yapılmaksızın uygun değil olarak sonuçlandırılması gerekmektedir. Araç geçmişi TSE 360 ve Belge-Net ‘ten kontrol edilmelidir.

- (5) Engellilerin kullanımı amacıyla yurt dışından şahadetname ile ülkemize getirilen araçların dosya incelemeleri sırasında zorunlu belgeler harici araç sahibinin adına düzenlenmiş Sağlık raporu veya ehliyetin (kodlar görülmeli) dosyaya eklendiğinin ve ilgili engelli kodlarının MAUB 52. Madde’ ye yazıldığıının kontrolleri sağlanmalıdır.

Aracın fiziki kontrolleri sırasında, araç kontrol formunun açıklamalar kısmına tespit edilen tertibat yazılır.

Engellilerin kullanımı amacıyla yurt dışından şahadetname ile ülkemize getirilen tertibatlı araçların. Karayolu Trafik Yönetmeliği madde “53/3- a) **Bizzat kullanım amacıyla engelliler tarafından ithal edilen özel tertibatlı otomobiller ile motosikletlerin tescil belgelerine ve bilgisayar kayıtlarına, "Araç sahibi tarafından kullanılması zorunlu olup, ilgili gümrük müdürlüğünün izni olmadan devri, satışı, hibesi, intifasının mülkiyeti muhafaza kaydıyla veya sair şekillerde akden devri, tasarruf hakkının vekâletname ile devredilmesi, kiralanması, ödünç verilmesi, özel tertibatının kaldırılması veya değiştirilmesi yasaktır. "şeklinde şerh konulur.**” ibaresine istinaden tarafımızca verilen 3 kişilerin kullanımına uygun (53-C) raporu (teknik rapor) **VERİLMEYECEKTİR.** Madde de yer alan ibareye istinaden dosya başvuru sayfasında yer alan açıklamalar kısmını yazdırılır.

Not: Bu durumda bulunan araçların sistemde (TSE 360) geçmiş kontrolü yapılarak süreç devam ettirilmesi / ettirilmemesi kararı verilecektir. Şahadnamede yer alan şerhlerin geçerliliği bulunmalıdır

(6) Şahadetnameyi düzenleyen ilgili kurum tarafından, şahadetnameye yazılmış olan ve örnekleri aşağıda bulunan;

- Siyah cam tavan, Sunroof bulunması
- Şahadnamede bulunan idari şerhler (Bu Nakil Vasıtasının 1 Yıl Boyunca Bedelli veya Bedelsiz Olarak Ödünç Verilmesi Teminat Olarak Gösterilmesi Kiralanması Devri, Satışı veya Muafiyet Amacı Dışında Kullanılması Yasaktır, vb.)

Yukarıda belirtilen hususların AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Karayolu Uygunluk)’ne yazılmasına gerek bulunmamaktadır. Belirtilen ibarenin yerine “Şahadetname’de belirtilen şerhler geçerlidir.” Yazılmalıdır.

(7) Rusya, Kazakistan, Türkmenistan, vb. ülkelerden gelen ve trafik şahadetnamesiyle tarafımıza AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Karayolu Uygunluk) başvurusunda bulunulan araçlarda, araç üzerinde çift şase numarasının olduğu durumlarda Trafik Şahadetnamesinde bulunan şase numarası ile işleme devam edilmelidir.

* TSE 360 sistemi geçmişinde Gümrüklerde İthal Araç incelemesi başvurusu bulunan (Eski, Kullanılmış veya Antika Araç ve daha önce mevzuat gereği Araç Tip Onay Müdürlüğü tarafından muafiyet kapsamında işlem görmüş sonrasında mevzuat değişikliği nedeniyle muafiyet kapsamı dışında Gümrüklerde İthal Araç İncelemesi(GİAİ) yapan birimler tarafından GİAİ incelemesi gerçekleştirilen seyyar vinçler hariç) araçların başvuru sonucunun uygun olarak değerlendirilmiş olması durumunda, söz konusu araçlar için AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Karayolu Uygunluk) başvurusu sistem tarafından engellenmektedir. İlgili araçların gümrük incelemelerinin olumlu olması nedeniyle araç uygunluk belgeleriyle tescil birimlerine başvuru yapması gerekmektedir. (Bedelsiz veya teşvik yoluyla ithal edilen veya geçici ithal edilen veya Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TASİŞ)tarafından tasfiye edilen araçlar hariç)

** TSE 360 sistemi geçmişinde Gümrüklerde İthal Araç incelemesi başvurusu bulunan ve başvuru sonucu “uygun değil” olarak değerlendirilen araçlar için, Gümrük Müdürlüklerince satışının yapılarak Enstitümüze AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Karayolu Uygunluk) başvurusu yapılması durumunda ilgili başvuru Uygun Değil olarak değerlendirilmelidir. (Hizmet bedelleri tahakkuk ettirilmez.)

4.2.2 İstiap Haddi Tespiti

- (1) Trafik tescil kayıt bilgilerinde yer alan “İzin verilen azami kütle” ve “Araçın yürür vaziyette kütlesi”nden tespit edilen ve tanımı AİTM EK I 6.4.’te yer alan “istiap haddi” değerinin belirlenemediği veya hatalı olduğu durumlarda, AİTM yetkili teknik sorumlularınca AİTM Araç Uygunluk Belgesi (Karayolu Uygunluk) kapsamında, “istiap haddi tespiti” için başvuru yapılmalıdır. Başvuru eklerinde, istiap haddi tespiti istendiğine dair Kamu Kurumu yazısı veya araç muayenesinden ağır kusur alındığına dair muayene raporu ibraz edilecektir.
- (2) Başvuruya esas araç, boş ağırlığı ULM-03-TL-00-008 Ölçme Talimatı’na göre tartılarak kontrol edilecektir.
- (3) AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesinin açıklama kısmında “Bu belge aracın istiap haddini tespit etmek için düzenlenmiştir” ibaresinin yazılı olması gerekmektedir.

O4 kategori, azami yüklü ağırlığı Karayolları Trafik Yönetmeliği 128’inci maddede belirtilen sınır değerleri aşan ve özel izinle trafiğe çıkan araçlarda, azami yüklü ağırlığın hatalı olması durumunda; temel araç imalatçısının beyanı esas alınacaktır. Temel araç imalatçısının kapanmış olması durumunda, azami yüklü ağırlık değeri lastik yük indeksi ve dingil kapasiteleri göz önünde bulundurularak yetkili teknik sorumlu tarafından beyan edilebilir, ancak beyan edilen değer bir önceki azami yüklü ağırlığından fazla olamaz.

4.2.3 Sağdan Direksiyonlu Araçlara Karayolu Uygunluk Belgesi Verilmesi

- (1) KTY’nin 30’uncu maddesinin (j) bendinde yer alan;

“(j) Ülkemizde belirli bir süre kullanıldıktan sonra tekrar yurt dışına çıkarılmak üzere geçici ithal yoluyla getirilenler ile iş amacına göre üzerine çeşitli ekipmanlar monte edilmiş ve karayolunda insan, hayvan ve yük taşımada kullanılamayan araçlar hariç olmak üzere, direksiyonu sağda olan araçların tescili yapılmaz.” hükmü gereğince, tekrar yurt dışına çıkarılmak üzere geçici ithal yoluyla getirilen araçlar ile iş amacına göre üzerine çeşitli ekipmanlar monte edilmiş araçlar, sağdan direksiyonlu olarak onaylanabilir. Ancak, uygunluk belgesine “Söz konusu araç sağdan direksiyonlu olup, Karayolları Trafik Yönetmeliği 30’uncu maddesinin (j) bendine göre onaylanmıştır.” ibaresi yazılmalıdır.

- (2) Yukarıdaki madde kapsamı dışındaki araçlar için, 32’inci AİTM Alt Komitesinin 5’inci maddesi uyarınca AİTM Yönetmeliği Madde 3 (c) kapsamında Karayolu Uygunluk Belgesi başvurusu yapılan sağdan direksiyonlu araçların uygunluk belgeleri, diğer kontrol şartlarını sağlamak kaydı ile uygunluk belgesine “Söz konusu araç sağdan direksiyonlu olup, tescil edilebilmesi için direksiyonun sola alınması gerekmektedir.” ibaresi yazılarak başvuru uygun değil olarak değerlendirilir. İlgili araç için AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Tadilat) başvurusu yapılır.

4.2.4 Şasi Numarası ve Motor Numarası Usulsüz Değiştirilen (Change Edilen) Araçlar

04.02.2019 tarihli Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Motorlu Araçlar Teknik Komitesi (MARTEK) tarafından düzenlenen 135 numaralı toplantıda;

Türkiye Noterler Birliği’nin “Çalıntı İken Bulunan Araçların Teknik Uygunluğu” konulu yazısı değerlendirilmiş olup, söz konusu araçlara ilişkin AİTM Yönetmeliği’nin 2-(1)-(c) bendinde yer alan “... ve eski araçlara karayoluna uygunluk onayını kapsar.” ve Ek-VI 4.5 maddesindeki “Bu Yönetmeliğin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen “karayoluna uygunluk onayı” verilirken; aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazlarının, emniyet kemerlerinin, geri görüş aynalarının, cam yıkama/silme sisteminin mevcut ve çalışır durumda olduğu kontrol edilmelidir. Araçta bulunan camların ve lastiklerin “E” veya “e” onaylı olduğu kontrol edilmelidir.” hükmü çerçevesinde işlem yapılabileceğine karar verilmiştir.

Araçların İmal, Tadil ve Montaj Hakkında Yönetmeliğin 2'inci maddesinin (c) bendi kapsamında, bedelsiz veya teşvik yoluyla ithal edilen veya geçici ithal edilen veya Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TASİŞ), Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM), Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK), Maliye Bakanlığı Defterdarlık, Milli Emlak Genel Müdürlüğü, MKE ve benzeri kamu kurum/kuruluşları tarafından satışı gerçekleştirilen daha önce ülkemizde hiç kayıt tescil görmemiş araçlara geçici ithalat şerhinin kaldırılmasının ardından karayoluna uygunluk onayı için yapılan başvurular ve yukarıda bahsedilen MARTEK kararı dışındaki araçlara "AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (KARAYOLU UYGUNLUK)" hizmeti verilemez.

4.2.5 Tamamlanmamış Araçlara Karayolu Uygunluk Belgesi Verilmesi

AİTM Yönetmeliği Madde 3(c) kapsamında Karayolu Uygunluk Belgesi başvurusu yapılan "tamamlanmamış" araçların uygunluk belgeleri, ön sayfadaki Tam/Tamamlanmış ibarelerinin üstü çizilerek ve "Notlar" kısmına "Trafığe çıkmasına tamamlanmadığı sürece izin verilmez" ibaresi yazılı olarak onaylanması gerekmektedir.

4.2.6 Ambulansa (Cankurtaran) Dönüşüm Tadilatı

- (1) İlk kez ambulans olacak araçlar sadece Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelikte yer alan seri tadilat belgelendirmesi veya 19/4/2020 tarihli ve 31104 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçlar ve Römorkları ile Bunların Aksam, Sistem ve Ayrı Teknik Ünitelerinin Tip Onayı ve Piyasa Gözetimi ve Denetimi Hakkında Yönetmelikte (AB/2018/858) yer alan ulusal araç tip onayına sahip olarak üretilmelidir. AİTM Seri Tadilat Tip onay başvurusu kapsamında sunulan örnek temel araç uygunluk belgesi düzenlenme tarihinden itibaren altmış ayı geçmemiş olmalıdır. Her başvuru da Araç Tip Onay Hizmetleri Müdürlüğü tarafından düzenlenen güncel Çok Aşamalı İmalat Raporu (marka, tip onay numarası -kapsam numaraları dahil- tip, varyant, versiyon bilgilerini vb. içerir.) Tanıtım Bildirimi ve TS EN 1789 Raporu sunulmalıdır.
- (2) Ambulanslar ve Acil Sağlık Araçları ile Ambulans Hizmetleri Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinin 1'inci fıkrasında belirtilen acil yardım ambulansı, hasta nakil ambulansı ve yoğun bakım ambulansı sınıflarından birinden diğerine dönüşüm yapılması tadilat olarak değerlendirilmelidir. Bu tür tadilat işlemlerinde, tadilatçı firmanın yürürlükte AİTM Seri Tadilat Tip Onay Belgesi (ambulans tadilatı ile ilgili) bulunmalıdır.
- (3) Ambulanslar ve Acil Sağlık Araçları ile Ambulans Hizmetleri Yönetmeliğinde belirtilen "Özel donanımlı Ambulans ve Acil sağlık araçları" ibarelerine istinaden tadilat projeleri onaylanmamalıdır.
- (4) Hasta nakil ambulansı olarak tescil edilmiş ve Ambulanslar ve Acil Sağlık Araçları ile Ambulans Hizmetleri Yönetmeliğinde belirtilen şartları sağlayabilmek için tepe lambası sökümü için yapılan AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Tadilat) başvurularında, tadilatçı firmadan AİTM Seri Tadilat Tip Onay Belgesi aranmaz.
- (5) Daha öncesinde Acil Yardım Ambulansı olarak tescil edilmiş ardından Hasta Nakil Ambulansına tadil edilmiş araçlar daha sonrasında gerekli teçhizatları ve şartları sağlayarak tekrar Acil Yardım Ambulansına tadil edildiğinde AİTM Seri Tadilat Tip Onay Belgesi aranmaz. Bu durumun izlenebilirliği, geçmiş Ek-C belgeleriyle tevsik edilmelidir.
- (6) Ambulanslara sonradan ilave edilen kamera ve kayıt cihazı ekipmanlarının ECE R10 onayı başvuru dosyasına eklenen belgeler ile tevsik edilmelidir.

4.2.7 Hasta Nakil Aracı

- (1) Sağlık Bakanlığı'nın ilgili yönetmeliğinde “hasta nakil aracı” olarak tanımlanan araç, amacı bakımından yolcu taşımak için tasarlanmış bir araçtır. Bu yüzden hasta nakil aracına dönüşüm tadilatı ancak M1 kategori veya M2, M3 kategori (Sınıf B veya Sınıf III) araçlara yapılabilir. (218417 sayı ve 18.06.2014 tarihli yazı)
- (2) Bu çerçevede M1 veya M2, M3 kategori (Sınıf B veya Sınıf III) araçların ilgili yönetmelikte tanımlanan Hasta Nakil Aracına tadil edilmesi, aracın kategorisine ait tüm şartları sağladığının tevsik edilmesi kaydıyla mümkündür. (218417 sayı ve 18.06.2014 tarihli yazı)
- (3) N kategorisi araçların ilgili yönetmelikte tanımlanan Hasta Nakil Aracına tadil edilmesi, aracın M kategori bir araca dönüştürülmesi ve yeni kategorisinin tüm şartlarını sağladığının tevsik edilmesiyle mümkündür. (218417 sayı ve 18.06.2014 tarihli yazı)
- (4) N kategori olarak imal edilen ve daha sonra tadilat ile özel amaçlı M1 kategori (SC gövde tipi) MARTOY EK XI'e göre cankurtarana veya başka bir özel amaçlı araca tadil edilen araçların ilgili yönetmelikte tanımlanan Hasta Nakil Aracına tadil edilmesi, temel aracın M kategori şartlarını sağlamaması nedeni ile araçtan cankurtaran ekipmanları sökülüp, koltuk ilavesi ile M kategori bir araca dönüştürülmesi ve aracın yeni kategorisinin tüm şartlarını sağladığının tevsik edilmesi kaydıyla mümkündür. (218417 sayı ve 18.06.2014 tarihli yazı)

4.2.8 Kütlesi ve/veya Boyutları Bakımından Sınır Değerleri Aşan Özel Amaçlı ve/veya Özel Teçhizatlı Araçların Onay İşlemleri

Karayolları Trafik Yönetmeliği (KTY) 128. maddesi uyarınca kütlesi ve/veya boyutları bakımından sınır değerleri aşan özel amaçlı ve/veya özel teçhizatlı araçların onay işlemleri ile ilgili dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıda açıklanmıştır.

4.2.8.1 Kütlesi Bakımından Sınır Değerleri Aşan Özel Amaçlı ve/veya Özel Teçhizatlı Araçlar

Üst yapıli araçların onay işlemlerinde, yetkili teknik sorumlu tarafından her bir dingilin yük dağılımı yapılmış olmalıdır. Her bir dingile etki eden yükler, araç uygunluk belgesinde verilen tescile esas dolaşımda öngörülen dingil ağırlığını geçmemelidir.

Ancak, kurtarıcı, seyyar tamir ve bakım, beton karıştırma ve pompalama makine ve aksamının monte edilmiş olduğu araçlar ile benzeri özel amaçlı ve özel teçhizatlı araçlarda, Karayolları Trafik Yönetmeliği 128'inci maddede belirtildiği üzere, dingil ağırlıkları %50 (50 dâhil) daha fazla olabilir. Bununla birlikte, dingil ağırlıkları hiçbir koşulda araç imalatçısının verdiği dingil kapasitelerini aşamaz. Bu durumda, söz konusu aracın Karayolları Genel Müdürlüğü'nden “özel izin belgesi veya özel yük taşıma izin belgesi” almasına da gerek yoktur.

Hesaplamalarda, araçta taşınacak olan avadanlık, ek teçhizat vb. ekipmanların ağırlıkları da üst yapı ağırlığına dâhil edilmelidir.

Bununla birlikte AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesinin (Tadilat) “Notlar” kısmına “Bu araç Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 128. maddesinde belirtilen sınır değerlerin üzerinde olup aynı maddedeki istisna hükümlerine istinaden onaylanmıştır.” ibaresi yazılmalıdır.

4.2.8.2 Boyutları Bakımından Sınır Değerleri Aşan Özel Amaçlı ve Özel Teçhizatlı Araçlar

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 02.08.2017 tarihli ve 44304019-120.99E.1846 sayılı yazısına istinaden Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 128'inci maddesinde belirtilen boyutları bakımından

sınır değerleri aşan araçların onayında, AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesinin (Tadilat) “Notlar” kısmına “Karayolları Trafik Yönetmeliği’nin 128. maddesine göre trafiğe her çıkışında ‘Özel İzin Belgesi’ alınması gerekmektedir” ibaresi yazılmalıdır.

4.2.9 Temel Araç Üreticisinin Boyutlarla İlgili Sınır Değerlerinin Aşılması

AİTM Ek VIII Madde 1 gereği üst yapıların, temel araç üreticisinin beyan ettiği azami ve asgari ölçü ve kütleler içinde kalmalıdır. Bölünemez yük taşıyan veya bölünemez üst yapı bulunan araç tadilatlarında, kütle boyut test raporu ile birlikte, temel araç üreticisinin veya temel araç üreticisinin ülkemizde bulunan yetkili temsilcisinin başvuru konusu araçla ilgili vereceği *araç uygunluk belgesinde yer alan* sınır boyut değerlerin aşılabileceğine dair yeni boyut değerlerini içeren yazı başvuru eklerine eklenmelidir.

Bu yazı ve yazıda imzası bulunan firma yetkililerinin imza sirküleri başvuruya eklenmelidir.

Karayolları Trafik Yönetmeliği’nin 128’inci maddesinde belirtilen boyutları bakımından sınır değerleri aşan araçların onayında bu talimatın 4.2.8.2 Boyutları Bakımından Sınır Değerleri Aşan Özel Amaçlı ve Özel Teçhizatlı Araçlar maddesine istinaden işlemleri devam ettirilir.

4.2.10 Damperli Araçlar

(1) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın 04/08/2017 tarihli ve 1913 sayılı yazısında;

Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmeliğin 4. maddesinde “Damperli araç: Damper üst yapısına sahip N kategorisi araç ya da çekicisi ile beraber O kategorisi römorku” ifade eder şeklinde tanımlandığı, aynı Yönetmeliğin 15. maddesinde de damperli araçlarla ilgili teknik hükümlerin yer aldığı, MARTOY’un EK II ilave 2’sinde üstyapı (gövde) tiplerinin tanımlandığı belirtilmektedir.

Bu çerçevede, yukarıda bahsedilen damperli araçlarda aranacak ilave şartların;

- “BA-10” üstyapı koduna sahip araçlarda aranması,
 - Üstyapı kodu farklı olsa da damper üst yapısına sahip araçlarda (örneğin, kar küreme ve tuz serici monteli damper kasalı araçlar vb.) aranması gerekmektedir.
 - Vidanjör, kombine kanal açma, tıbbi atık vb. gibi araçlarda çalışma prensibi, kategorisi ve fonksiyonları itibarı ile damper üst yapıya sahip araçlardan farklı üst yapıya sahip oldukları için aranmaması gerekmektedir.
- (2) Araçtan ekipman sökümü yapılsa dahi, piyasaya arz edilecek son aracın üstyapı kodu “BA-10”dan farklı olsa da damper üst yapısına sahip ise başvuru eklerinde damper teknik servis raporu yer almalıdır.
- (3) Başvuruya konu araca daha önceki aşamalarda alınmış bir damper teknik servis raporu var ise bu rapor da ibraz edilebilir.
- (4) Tadilat neticesinde piyasaya arz edilecek üstyapı kodu “BA/10” olan veya “BA-10”dan farklı olsa da damper üst yapısına sahip olan araçlarda; Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik Madde 15’de belirtilen test raporu, aracı son tadil eden firmaya ait olmalıdır.
- (5) 22 Şubat 2015 tarihli 29275 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik hükümlerine göre, ilk tescil tarihi 22 Şubat 2016 ve sonrası olan damperli araç olarak (gövde kodu BA 10) tescil edilmiş araçlar veya 22 Şubat 2016 yılı sonrası 2. aşama tip onayı ile damperli olarak üretilmiş araçlarda damper raporu aranmaz. (4. maddede belirtilen hususlar dikkate alınarak bu madde uygulanmalıdır.)

(6) Çöp araçlarda damper sistemi elektrik ile çalışması durumunda damper raporu aranmalıdır. Kontrol paneli dışarda ise araç durur vaziyetteyken damper kaldırılacağından AİTM Madde 15a bendi (10 km/h) hız şartı uygulanmaz olarak ancak diğer b ve c bendi şartları aranarak raporlanır. Elektrik sistemle çalışan araçlarda ise firmanın beyanı sonucu araç yürür vaziyetle çalışmayacak ise R10 aksam onayı belgesinden muaf tutulabilir. Firmanın beyanı mevcut değilse sisteme ait R10 aksam onayı belgesi sunulmalıdır.

GSR II uyumlu üretilen N1 kategori araçlar için AİTM Madde 15, 6. fıkra hükümleri gereği hız sınırlama sisteminin zorunlu olarak bulunmaması ve araca ECE R-155 uygunluğunu etkileyecek başkaca bir müdahalede bulunulmaması durumlarında, **ULM-03-FR-00-037 Tadilat / Montaj GSR II Beyan Formu** ve Proje Raporunda ilgili hususlar beyan edilerek ECE R-155 uygunluğu yeniden tevsik edilmeden işlemlere devam edilebilir.

4.2.11 Dingil Mesafelerine göre AİTM Seri Tadilat Tip Onay Belgesi Verilmesi

Dingil tadilatı için AİTM Seri Tadilat Tip Onay Belgesi başvurularında her bir dingil mesafesi için ayrı başvuru yapılması gerekmektedir.

4.2.12 Dingil Sayısı 4'ten Fazla Olan Araçların Uygunluk Belgelerinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- 5 dingilli araçlarda yalnızca bölünemez yük taşıyan veya bölünemez üstyapıya sahip olanlara izin verilmeli,
- AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesinin (Tadilat) “Notlar” kısmına “Karayolları Trafik Yönetmeliği’nin 128. maddesine göre trafiğe her çıkışında ‘Özel İzin Belgesi’ alınması gerekmektedir” ibaresi yazılmalı,
- Tadilatın Kısa Tarifi alanına aracın dingil sayısı yazılmalı,
- Uygunluk Belgesi üzerinde 4 dingile kadar olan alanlar doldurulmalı,
- Uygunluk Belgesinde yeri olmayan dingiller ile ilgili diğer tüm maddeler için belgenin açıklamalar alanı kullanılmalıdır.

4.2.13 Dingil Tadilatlarında Temel Araç İmalatçısı İzin Yazısı Aranması ve AİTM Alt Komite Karar Uygulaması

Temel araç imalatçısı izin yazısının; AİTM Ek IV 4.6.6. maddesinde tarif edilen kapsamda temel aracın dingil kapasitelerinden herhangi birinde kapasite artırılması söz konusu olduğunda, tadilatçı firma tarafından dosyasında ibraz edilmesi gerekmektedir.

Dingil ekleme tadilatları ile ilgili 01.12.2025 tarihli AİTM Alt Komite toplantısında alınan kararlar 31.12.2025 tarihinde ilgililere duyurulmuş olup söz konusu yönetmelikler için teknik servis raporları duyuru tarihinden itibaren yeni başvurularda ve kapsam genişletme başvurularına eklenmelidir.

4.2.14 İmalatçı/Tadilatçı Etiketinin Yapıştırılması Zorunluluğu

AİTM Ek IV 2.9 maddesi gereğince; dingil ekleme, çıkartma ve değişim gibi araç azami yüklü kütlesi ve bu kütlenin dingillere dağılımını birlikte değiştiren tadilatlarda, araçlara tadilatçı firma etiketi takılmalıdır. Etiketlerin MARTOY Ek XVII’de belirtilen kurallara uygun olduğu kontrol edilmelidir.

Azami yüklü ağırlık, boş ağırlık ve bunların dingillere dağılımını birlikte değiştirmeyen tadilatlarla bu şartın aranmasına gerek yoktur.

4.2.15 Dönüş Yeteneği

(1) N2-N3 kategori araçlarda dönüş yeteneği ile ilgili olarak USMB'nin 30.11.2015 tarihli ve 456307 sayılı yazısına istinaden;

- Bir aracın dingil mesafesinin aynı araç tipi için imalatçı tarafından belirlenmiş farklı bir dingil mesafesine tadil edildiği durumlarda, tadilat sonrasındaki dingil mesafesine göre imalatçı tarafından belirlenmiş müsaade edilen azami uzunluğunu geçmediği,

(Örnek uygulama: Dingil mesafesi 3500mm olan araca tadilat yapılarak dingil mesafesinin, araç imalatçısının aynı tipteki üretmiş olduğu 4200mm dingil mesafeli araç referans alınarak, 4200mm'ye tadil edildiği durum)

- Araçlara dingil ekleme tadilatının yapıldığı durumlarda, araç imalatçısının vermiş olduğu temel araç uygunluk belgesindeki müsaade edilen azami araç uzunluğunun aşılmadığı,
- Yukarıda belirtilen durumlar dışında, yapılan tadilatlar nedeniyle şasi uzatıldığında imalatçının temel araç uygunluk belgesinde belirttiği müsaade edilen azami uzunluk değerlerinin aşılmadığı,

durumlar haricinde, araçların imal tarihleri dikkate alınmak suretiyle **araçların dönüş yeteneğine uygun olduğunun tevsik edilebilmesi için** AB/1230/2012'nin yürürlüğe girdiği tarihten sonra bu kapsamda üretilen araçlar için test raporu aranması veya testin bu konuda atanmış personel tarafından yapılması veya MARTOY- Ek XVI "Sanal Deney Yöntemlerinden İstenen Özel Koşullar ve İmalatçı veya Teknik Servis Tarafından Sanal Test Yöntemlerinin Kullanılabileceği Düzenleyici Mevzuat" kapsamında yapılan sanal deney yöntemi kontrol edilmelidir.

97/27/AT Yönetmeliği seviyesinden üretilmiş araçlarda ise, test raporu aranması veya testin bu konuda atanmış personel tarafından yapılması veya söz konusu yönetmelik de bahsedilen geometrik doğrulama yapılarak ilgili şartı sağladığı kontrol edilmelidir.

(2) Temel Araç Uygunluk Belgesinde (Orijinal/Muadil) azami uzunluk değeri belirtilmeyen, kütle ve boyutlar bakımından 97/27/AT'den onaylı araçlarda arka uzunluk değerinin, araç dingil mesafesinin %60'ını aşması durumunda geometrik doğrulama yapılmalıdır. Arka uzunluk değerinin, araç dingil mesafesinin %60'ını aşmaması durumunda geometrik doğrulama yapılmasına gerek yoktur.

Temel Araç Uygunluk Belgesinde (Orijinal/Muadil) azami uzunluk değeri belirtilmeyen, kütle ve boyutlar bakımından AB/1230/2012'den onaylı araçlarda söz konusu yönetmeliğe uygunluğunun yetkili teknik servisler tarafından düzenlenen test raporu ile tevsik edilmesi gerekmektedir.

(3) Aracın yükleme kapasitesinin arttırılmaması koşuluyla, kaldırma platformları, biniş rampaları, itfaiye merdiveni, vinç bomu veya benzeri donanım (kullanılmayan konumdayken ve 300 mm'den fazla çıkıntı yapmıyorken) uzunluk belirlenmesinde hesaba katılmaz. Bu donanıma sahip araçlarda, 300 mm'nin geçildiği ve/veya önceki aşama imalatçının belirlediği azami uzunluğun aşıldığı durumlarda aracın dönüş yeteneği ve AB/1230/2012 Yönetmeliği'nde belirtilen diğer teknik şartlara uygun olduğuna dair teknik servis raporu aranacaktır.

4.2.16 Engelli Erişimi İçin Araç Tadilatı (M2-M3 kategori Erişilebilirlik Tadilatı)

Engelli erişimi için araç tadilatı (M2-M3 kategori erişilebilirlik tadilatı), AİTM Madde 17 ve AİTM EK IV 6'ncı madde uyarınca; M2 ve M3 kategorisindeki araçlara seri tadilat tip onayı verilmiş firmalar tarafından seri tadilat veya münferit tadilat yoluyla yapılabilir. Münferit başvurularda R-107 raporunun aracın şasi numarasına düzenlenmiş olması gerekir. Aranacak şartlar için, araçta kategori veya sınıf değişikliği yapılmamışsa, aracın imal yılındaki regülasyon/yönetmelik seviyesi dikkate alınmalıdır.

4.2.17 Engelliler İçin Sürücü Kursu Araçları

AİTM Ek IV Madde 4.15.2 gereği engelliler için sürücü kursu aracı tadilatları, Sağlık Bakanlığı'nın 08.01.2016/476.01 sayılı yazısının Ek-2'sinde belirtilen engel kodlarına uygun tertibat ve sürücü kursu tertibatlarının birlikte takılması, sürücü kursu aracına engelli tertibatı takılması ya da engelli aracına sürücü kursu ekipmanı takılması ile yapılabilir. Araç üzerinde birden fazla engel kodu için tek başvuru yapılabilir. Engelliler için sürücü kursu araçlarına bir başka engel kodu için tadilat yapılabilir. Araç üzerinde hangi engel kodu/kodları için değişiklik yapıldı ise sadece bu engel kodlarında belirtilen engellilere hizmet verileceği uygunluk belgesinde belirtilecektir. Sürücü kursu ve engelli tertibatlarının, birbirlerinin işlevlerine engel olmayacak şekilde takılmalıdır.

4.2.18 Tekerlekli Sandalye ile Binilebilen Araç (SH Gövde Kodlu)

Tekerlekli sandalye ile binilebilen araçların (SH Gövde Kodlu) *AİTM EK IV Madde 4.14.3 maddesi ve alt maddeleri uygulanır.*

4.2.19 Frigorifik Araç

01.01.2022 tarihinden sonra imal edilmiş "Bozulabilir Gıda Maddelerinin Uluslararası Taşımacılığı ve Bu Taşımacılık Faaliyetinde Kullanılacak Özel Ekipmana İlişkin Anlaşma (ATP)" kapsamında olan "Bozulabilir Gıdaların" taşınmasında kullanılan araçlar için "ATP Uygunluk Belgesi" bulunması zorunludur. Aksi durumda YTS, AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesinin 52. maddesine "ATP anlaşmasına dahil olan Bozulabilir Gıdaların Taşımacılığında kullanılamaz." beyanını eklemelidir.

Soğutma sisteminin çalışması için araç ile doğrudan elektrik/elektronik bağlantısının bulunmaması durumunda soğutucu ve soğutucu ünitenin kontrolü amacıyla eklenen kontrol ekranı ve donanımlarının (led ekranlı 3-4 kontrol düğmesi olan) araç aküsünden, çakmak vb. kısımlardan enerji çekmesi durumunda, aracın ECE R-155 uygunluğunun yeniden tevsik edilmesine gerek bulunmamaktadır. Bu hususla ilgili, soğutucunun çalışma prensibini anlatan beyanlar, kontrol paneliyle ilgili gerekli beyanlar ve bunu destekleyen elektrik devre şemaları proje raporuna eklenmelidir.

4.2.20 İtfaiye Öncü Aracı

Türkiye Noterler Birliği'nin 02.11.2022 tarihli ve 14295_48924 sayılı yazısı ve 26.07.2022 tarihli ve 31904 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Özel Tüketim Vergisi (II) Sayılı Liste Uygulama Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ'de "Kanunun uygulamasında itfaiye öncü aracından maksat, görülebilirliği/seçilirliği fazla olan bir renkle (kırmızı) boyanmış (giydirme değil), ön ve arka tarafına beyaz renk büyük harflerle "İTFAİYE ÖNCÜ ARACI" ibaresi ile her iki yan tarafına da itfaiye kurumunun acil çağrı telefon numarası ve araç plakası yazılmış (yapıştırma değil), kırmızı renk ışık veren, normal hava şartlarında 150 metreden görülebilen, dönerli, aralıklı yanıp sönen tepe lambalı cihaz (ışıklı uyarı cihazı) ile canavar düdüğü, siren ve çan gibi yine en az 150 metreden duyulabilecek şekilde ses çıkaran cihazların sabitlenmiş olduğu; taşıtlardaki zorunlu yangın tüpü ve ilk yardım malzemeleri dışında, ortalama bir yangına müdahale edilebilir boyutta yangın tüpü ile yangın yaranmalarında

kullanılacak nitelikte tıbbi malzemenin bulunduğu ilk yardım kutusunun sabit bir yerinin olduğu; araç içinde itfaiye öncü hizmetlerinde kullanılacak nitelikte teknik ekipman (kurtarma bıçağı, balyoz ve çekici, kürek, ağaç testeresi, levye, eğri demir, spanfix germe kayışı, kesme makasları, kazma, balta, manivela gibi) ile donatılmış olan taşıtlardır.” hükmü gereğince itfaiye öncü aracı tadilatı başvurularında araç inceleme uzmanı tarafından ULM-03-FR-04-063 doküman kodlu İtfaiye Öncü Aracı Araç İnceleme Formu doldurularak sisteme yükleyecektir. İlgili formun doldurularak sisteme yüklendiği dosya uzmanı ve teknik yönetici tarafından kontrol edilecektir.

4.2.21 Kamu Hizmetinde Kullanılmakta Olan N2/N3 Kategori 1. Aşaması Tamamlanmamış Olan Araçlara Seri Tadilat Tip Onay Belgesi Verilmesi

Kamu hizmetinde kullanılmakta olan N2/N3 kategori 1. aşaması tamamlanmamış olan araçlar için, münferit tadilat ile tamamlanmış olsalar bile tadilat sonrası dingil sayısı 1. aşaması ile aynı olmak kaydıyla üst yapısı sökülerek veya değiştirilerek yeni bir üst yapıyla araç seri tadilat tip onay belgesinin verilebilir. Seri tadilat tip onay belgesine 1. aşama bilgileri ve 2. aşama bilgisi olarak da son aşama bilgileri yazılarak, belge notlar kısmına ise “Bu belge sadece kamu hizmetinde görev yapan araçlar için kullanılacaktır” şerhi yazılarak işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

4.2.22 Komple Şasinin veya Araç Tanıtım Numarası Bölümü Olan Kısımının Yenisiyle Değiştirilmesi

Tadilat, imalatçı firmanın bu konuda yetkilendirdiği servis tarafından yapılır. Söz konusu tadilat için aracın tescil belgesinde yer alan şasi numarası üzerinden başvuru yapılmalıdır (TRAFIKVERECEKXXX gibi ibareler kullanılmamalıdır). Bu başvuruların tadilat tarifinde komple şasinin veya araç tanıtım numarası bölümü olan kısmının (hangisi uygunsa) yenisiyle değiştirilmesi tadilatı yapıldığı yazılmalıdır. İnceleme aşamasında, araç üzerinde gömülü şasi numarası bulunmamalıdır.

4.2.23 Kancalı (Hooklift) Atık (Konteyner) Taşıma Aracı

Kancalı (Hooklift) Atık (konteyner) taşıma araçları için yapılan başvurularda, taşıma araçları için yapılan başvurularda, başvuruya esas araç için oluşturulacak belgenin atık kodları bölümüne (aşağıda yer alan örnekte gösterildiği gibi) kullanılacak konteynerlerin seri numaralarının yazdırılması gerekmektedir.

Araç incelemeleri sırasında araç ile birlikte incelemesi yapılan konteynerlerin seri numaralarına göre ayrı ayrı her konteyner için araç kontrol formunun doldurulması ve seri numaraları *silinemez, kazınamaz ve kolay sökülemeyen metal plaka olarak bulunmalı ve bu numaraların açıklamalar kısmında belirtilmesi* gerekmektedir.

Tespiti ve kontrolleri yapılmış araç ve her bir konteyner için araç inceleme bedeli (ücreti) eklenmelidir.

Örneğin:

ATIK KODU: 010304, 010305, 010307, 010407, 010505, 010506, 020108, 030104, 030201, 030202, 030203, 030204, 030205, 040103, 040214, 040216, 040219, 050102, 050103, 050104, 050105, 050106, 050107, 050108, 050109, 050111, 050112, 050115, 050601, 050603, 050701, 060101, 060102, 060103, 060104, 060105, 060106, 060201, 060203, 060204, 060205, 060311, 060313, 060315, 060403, 060404, 060405, 060502, 060602, 060701, 060702, 060703, 060704, 060802, 060903, 061002, 061301, 061302, 061304, 061305, 070101, 070103, 070104, 070107, 070108, 070109, 070110, 070111, 070201, 070203, 070204, 070207, 070208, 070209, 070210, 070211, 070214, 070216, 070301, 070303, 070304, 070307, 070308, 070309, 070310, 070311, 070401, 070403, 070404, 070407, 070408, 070409, 070410, 070411, 070413, 070501, 070503, 070504, 070507, 070508, 070509, 070510, 070511, 070513, 070601, 070603, 070604, 070607, 070608, 070609, 070610, 070611, 070701, 070703, 070704, 070707, 070708, 070709, 070710, 070711, 080111, 080113, 080114, 080115, 080116, 080117, 080119, 080121, 080312, 080314, 080316, 080317, 080409, 080411, 080413, 080415, 080501, 090101, 090102, 090103, 090104, 090105, 090106, 090111, 090113, 100104, 100109, 100113, 100114, 100116, 100118, 100120, 100122, 100207, 100211, 100213, 100304, 100308, 100309, 100315, 100317, 100319, 100321, 100323, 100325, 100327, 100329, 100401, 100402, 100403, 100404, 100405, 100406, 100407, 100409, 100503, 100505, 100506, 100508, 100510, 100503, 100606, 100607, 100609, 100707, 100808, 100810, 100812, 100815, 100817, 100819, 100905, 100907, 100909, 100911, 100913, 100915, 101005, 101007, 101009, 101011, 101013, 101015, 101019, 101111, 101113, 101115, 101117, 101119, 101209, 101211, 101309, 101312, 101401, 110105, 110106, 110107, 110108, 110109, 110111, 110113, 110115, 110116, 110198, 110202, 110205, 110207, 110301, 110302, 110503, 110504, 120108, 120109, 120114, 120116, 120118, 120120, 120301, 120302, 140601, 140602, 140603, 140604, 140605, 150110, 150111, 150202, 160104, 160107, 160108, 160109, 160110, 160111, 160113, 160114, 160121, 160209, 160210, 160211, 160212, 160213, 160215, 160303, 160305, 160504, 160506, 160507, 160508, 160708, 160802, 160805, 160806, 160807, 160901, 160902, 160903, 160904, 161001, 161003, 161101, 161103, 161105, 170106, 170204, 170301, 170303, 170409, 170410, 170503, 170505, 170507, 170601, 170603, 170605, 170801, 170901, 170902, 170903, 180106, 180108, 180110, 180205, 180207, 190105, 190106, 190107, 190110, 190111, 190113, 190115, 190117, 190204, 190205, 190208, 190209, 190211, 190304, 190306, 190402, 190403, 190702, 190806, 190807, 190808, 190811, 190813, 191003, 191005, 191101, 191102, 191103, 191104, 191105, 191107, 191206, 191211, 191301, 191303, 191305, 191307, 200113, 200114, 200115, 200117, 200119, 200121, 200123, 200127, 200129, 200131, 200135, 200137. Not: Bu araç 00078 seri no'lu 2023 model NEWTECH marka konteyner ile birlikte incelenmiştir. Not: Bu araç 00080 seri no'lu 2023 model NEWTECH marka konteyner ile birlikte incelenmiştir. Not: Bu araç 00081 seri no'lu 2023 model NEWTECH marka konteyner ile birlikte incelenmiştir. Not: Bu araç 00082 seri no'lu 2023 model NEWTECH marka konteyner ile birlikte incelenmiştir. Not: Bu araç 00083 seri no'lu 2023 model NEWTECH marka konteyner ile birlikte incelenmiştir. Not: Bu araç 00084 seri no'lu 2023 model NEWTECH marka konteyner ile birlikte incelenmiştir. Not: Bu araç 00085 seri no'lu 2023 model NEWTECH marka konteyner ile birlikte incelenmiştir.

Atık Kodları :

4.2.24 Koltuk Çıkartılması veya İlavesi

- (1) AİTM Ek IV madde 4.9'daki "Koltuk çıkartılması tadilatı ile aracın gövde tipi değişmeden M kategorisinden N kategorisine dönüştüğü durumlarda bu ekin 4.4.2 maddesinde istenen şartlar aranmaz. Koltuk çıkartılması tadilatı yapılan araçlarda koltuk bağlantıları bağlantıya izin vermeyecek şekilde kesme, kaynak vb. yöntemler ile yok edilir.

- (2) 18.08.2001 tarihli ve 24497 sayılı RG'de yayımlanmış bulunan ve söz konusu aracın imal yılında yürürlükte bulunan Motorlu Araçların Koltukları, Bağlantıları Ve Koltuk Başlıkları İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği'nde (74/408/AT) ve ECE-R 17'de M2 ve M3 kategori araçlar için;

"2.14- 'Bağlantı', koltuğun bağlanabildiği, araç tabanının veya gövdesinin bir parçasıdır."

"2.15- 'İlave donanımlar', koltuğun araca bağlanması için kullanılan cıvata veya diğer aksamlardır." tanımları mevcuttur.

Buna göre; ray üzerine monte edilmiş koltukların bulunduğu bir araçta, rayın yok edilmesi söz konusu olamayacağından bu hüküm bu araçlara uygulanamaz olarak değerlendirilmelidir.

- (3) Koltuk ilavesinde, bütün kategorilerde bağlantıların Ek VII'deki Tablodaki Madde 15 (koltuk mukavemeti), madde 19 (emniyet kemeri bağlantıları), madde 31 (emniyet kemerleri ve bağlama sistemleri), madde 51 (alev dayanıklılığı) ve madde 52 (otobüsler)'ye uygun olması gerekir. BM/AEK Regülasyonu 107 kapsamında olmayan M2 ve M3 kategorisi araçlar Ek XIV Madde 1'e uygun olmalıdır.
- (4) 3. fıkrada belirtilen regülasyonlar gereği koltuk ilavelerinde aranan testler "tahribatlı test" statüsünde bulunmakta olup münferit araçlarda aracın bütünlüğünü bozacak tahribatlı testlerin yapılması teknik olarak mümkün olmadığından bu araçlar için regülasyona uygun geçerli bir test raporu düzenlenememektedir. Yukarıdaki teknik gerekçeye istinaden, AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (TADİLAT) kapsamında yapılan koltuk ilavesi başvurularının olumsuz olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

4.2.25 M1 Kategorisi Araçlarda Cabrio'ya Dönüşüm (Tavan Açılır-Kapanır) Tadilatları

M1 Kategorisi araçlarda Cabrio'ya (tavan açılır-kapanır) dönüşüm tadilatları, Araçların İmal, Tadil ve Montaj Hakkında Yönetmeliğin 6'ncı maddesinin (2) bendi kapsamında yol ve trafik güvenliği açısından tehlike oluşturacağından bu tip tadilat işlemlerinin yapılması uygun görülmemektedir.

4.2.26 Motorlu Karavan (SA Gövde Tipli) ve Römork Karavan

- (1) Asgari olarak aşağıdaki teçhizatı içeren yaşam düzeni alanı olan M kategorisi bir araç:

(a) Koltuklar ve masa,

- (b) Koltuklardan da dönüştürülebilecek yatacak yer,
- (c) Yemek pişirme imkanları,
- (d) Depolama imkanları.

Bu donanımlar yaşam bölümüne sıkı bir şekilde sabitlenmelidir. Bununla birlikte, masa kolayca sökülebilir şekilde tasarımlanabilir.

Yaşam düzeni alanına (yatak ve/veya yemek pişirme imkânı için gerekli donanımlardan en az birine) sahip olduğu halde, yukarıda belirtilen donanımlardan bir ve/veya birkaçı eksik olduğu için araç, başka bir gövde tipi olarak değerlendirilmemelidir. Araç, yaşam düzeni alanına (yatak ve/veya yemek pişirme imkânı için gerekli donanımlardan en az birine) sahipse, motorlu karavan olarak değerlendirilmelidir ve eksik olan ekipmanların tamamlanması için tadilatçı/imalatçıya uygunsuzluk bildirilmelidir. Yaşam düzeni alanı ile ilgili hususlar, 2018/858 de şartları belirtilen römork karavanlar için de geçerlidir.

- (2) Karavan tanımına uymayan ancak mobil ofis vb. olarak adlandırılan kapalı kasa/panelvan araçların 2018/858’de kategorisine göre belirtilen yükleme alanı vb. tüm gereklilikleri sağlaması halinde gövde kodları BA/ BB olarak onaylanmalıdır. Ayrıca karavan tanımına uymayan mobil ofis vb. olarak adlandırılan M2-M3 kategori araçlarda gövde kodu 2018/858 de belirtilen tanımlar kapsamında onaylanmalıdır. Bu şartların sağlanamaması halinde bu araçlar SG gövde kodlu “özel amaçlı araçlar” olarak değerlendirilmelidir.
- (3) Motorlu Karavana sonradan ilave edilen elektronik (İnvertör, buzdolabı, fırın, vb.) ekipmanlar ve ısıtıcı/soğutucu (Webasto, klima, vb.) ekipmanlara ait ECE R-10 aksam onayı veya ekipmanların montajından sonra araç için ECE R10 teknik servis raporu başvuru dosyasına eklenen belgeler ile tevsik edilmelidir.

4.2.27 Motosikletlere İlave Edilen Taşıma Kutusu Tadilatı

Taşıma kutusu montajı yapılmış motosikletlerde aşağıdaki hususlara göre kontroller yapılmalıdır.

- (1) Aracın AB/44/2014 ve AB/3/2014 uygunluğu teknik servis raporu ile tevsik edilmelidir.
- (2) ULM-03-FR-04-062 no.lu dokümanın “2. Geri Görünürlüğe ilişkin şartlar” kısmı kontrol edilir. Rapor ücreti alınmaz. Geri Görünürlüğe ilişkin şartların; ECE-R46 veya AB/3/2014-İki veya Üç Tekerlekli Araçların ve Dört Tekerlekli Motosikletlerin Tıp Onayına Yönelik Araç Fonksiyonel Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik- Ek X Geri Görünürlüğe Yönelik Şartlar mevzuatlarından atanmış yetkili teknik servisler tarafından raporlanması halinde ayrıca TSE uzmanı tarafından ULM-03-FR-04-062 no.lu doküman kullanılarak araç incelemesi yapılmasına gerek bulunmamaktadır.
- (3) Hesaplarda Azami yüklü kütle aşağıda belirtildiği şekilde belirlenecektir:

Azami Yüklü Kütle = Aracın çalışır durumdaki kütlesi (Taşıma kutusu kütlesi dahil) + Sürücü (75 kg) + Varsa yolcu (65 kg) + Bagaj Yüğü (En fazla 10 kg)

Hesap kontrol edilirken azami yüklü kütle ve dingil kapasitelerinin aşılmadığı, ayrıca ön dingil üzerindeki kütlenin azami yüklü kütle değerinin %30 undan az olmadığı kontrol edilmelidir.

Yük dağılım hesabı ile ilgili formülü içeren şablon Excel olarak ULM-03-FR-00-036 no.lu doküman olarak QDMS’de yayınlanmış olup kontroller ilgili doküman üzerinden de yapılabilir. Kutu ölçüleri AİTM Uygunluk belgesinin açıklamalar kısmında belirtilmelidir.

4.2.28 Münferit Tadilat Başvurularında Aydınlatma ve Cam ile İlgili Hususlar

Münferit tadilat başvurularında; araca ilave edilen aydınlatma, ışıklı sinyal cihazları, reflektörün “E” veya “e” onaylı olduğu tevsik edilmelidir.

Aydınlatma sistem onayı etkilenmiş (orijinal aydınlatmaların yerlerinin değiştirilmesi gibi) bir araçla ilgili olarak, aydınlatma sistemi uygunluğu teknik servis raporu ile tevsik edilmelidir.

Eğer, başvuru dosyasında aracın şasi numarasına düzenlenmiş teknik servis raporu varsa (teknik servis Bakanlıkça atanmış olup olmadığı kontrol edilmelidir), yukarıda belirtilen hususların hiçbirinin ayrıca kontrolüne de gerek bulunmamaktadır.

Araca ilave edilen cam/camların “E” veya “e” onaylı olduğu tevsik edilmeli ve cam onayı ile ilgili olarak başvuru eklerine onay belgesi eklenmelidir.

ECE-R 48 ‘de yer alan ve araca sonradan eklenen yan işaret ve uç hat lambası aydınlatma ekipmanlarının, bulunması gereken yerlerinin ve ölçülerinin teknik resim ve araç fotoğraflarıyla/videoyla ilgili regülasyona uygunluğu tevsik edilebilir. Aksi durumda uygunluk teknik servis raporu ile tevsik edilmelidir.

Diğer taraftan yapılan tadilat sonucu aydınlatma ekipmanlarının, bulunduğu yerde konumunun değişmesi (Örneğin araca hidrolik arka kapak eklenmesi durumunda yatay olarak konumlandırılan aydınlatma ekipmanlarının dikey olarak konumlandırılması gibi) durumunda, ECE-R 48 ‘de yer alan ölçülerin ve görünürlüğün uygunluğu, aracın ilgili Regülasyon tip onay belgesi sunularak tevsik edilmelidir. Aksi durumda uygunluk teknik servis raporu ile tevsik edilmelidir. (Aydınlatma grubunun araç boyuna ekseninde, yatay/dikey konumu korunmak şartıyla, yapılacak yer değişiklikleri konum değişikliği sayılmaz)

Araçların arkasına yeni aydınlatma ekipmanlarının eklenmesi veya aydınlatma ekipmanlarının yerinin değişmesi durumunda (örneğin bisiklet taşıma aparatı eklenmesi ve aydınlatma grubunun bunun üzerinde olması gibi) uygunluğun teknik servis raporu ile tevsik edilmelidir.

4.2.29 Okul Servis Araçlarında Koltuk ve/veya Emniyet Kemerı Tadilatları

- (1) Araçların okul taşıtından (okul taşıtı ekipmanları sökülerek) otobüs/minibüse dönüştürülmesi için yapılan tadilat projelerinde, yolcu ağırlığının 50 kg yerine 71 kg veya 68 kg olarak yeniden hesaplanması nedeniyle koltuk sökülmesi gerekebilmektedir. Kütle kontrollerinin yetkili teknik sorumlu hesaplamaları ve beyanı üzerinden yapılması gerekmektedir. Ancak; beyan edilen kütle bilgilerine uygun olarak tadil edilmiş olduğu ile ilgili ciddi bir şüphe oluşması durumunda; aracın Enstitü personeli tarafından "**ULM-03-TL-00-008 Ölçme Talimatı**" doğrultusunda tartılması, ölçüm sonuçlarının kayıt altına alınarak işlem yapılması gerekmektedir.
- (2) Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik 6. Maddesinin “(2) Bir araç, sistem, aksam veya ayrı teknik ünitenin bu Yönetmelikteki hükümlere uygun olmakla birlikte, yol güvenliği açısından ciddi bir tehlike oluşturduğunun belirlenmesi halinde, onay kuruluşu veya onay kuruluşunun görevlendirdiği kuruluş AİTM tip onayı belgesi veya AİTM uygunluk belgesi vermeyi reddedebilir.” hükmü dikkate alınarak temel araç imalatçıları ve temel araç imalatçılarının yetki verdikleri üst yapıcılar ve AİTM Seri Tadilat Tip Onay Belgesinde “2. Aşama tadilatçı olarak” sadece kendi dönüşümünü yaptığı personel servisi araçları, “3. Aşama tadilatçı olarak” okul taşıtına dönüştüren tadilatçılar hariç olmak üzere, araçta koltuk ve/veya emniyet kemeri değişikliği/tadilatı olması durumunda, tadilatın münferit tadilat olarak yapılması gerekmektedir.

- (3) Başvuru sahibinin, okul taşıtı konusunda seri tadilatçı olup olmadığı ve başvuru yapılan ilde üretim/montaj yeri uygunluğu, TSE resmi internet sayfasında yayımlı bulunan “Seri tadilat yetkili okul taşıtı belgesi olan firmalar” listesinden kontrol edilmelidir.
- (4) Araca sonradan ilave edilen koltuk sensörlerinin ECE-R 10 uygunluğu ULM-03-LS-00-015 Elektromanyetik Uyumluluk (ECE R10) Onaylı Koltuk Sensörü Listesi’nden kontrol edilmelidir.
- (5) Başvuru sahibi, başvuru dosyasında araçta koltuk ve/veya emniyet kemeri ile ilgili yapılan değişiklikleri detaylı olarak beyan etmelidir. Bu beyan doğrultusunda;
 - Araçta hem koltuk hem de emniyet kemeri değişikliği varsa, QDMS’te yer alan ULM-03-LS-00-014 Okul Servis Aracı Seri Tadilat Belgeli Firmalar ve Kullanabileceği Koltuk ve Emniyet Kemerleri Listesi’nden kullanılan koltuk ve emniyet kemerinin uygunluğu kontrol edilmelidir.
 - Araçta koltuk değişmeksizin, sadece emniyet kemeri değişikliği yapılmışsa, ULM-03-LS-00-014 Okul Servis Aracı Seri Tadilat Belgeli Firmalar ve Kullanabileceği Koltuk ve Emniyet Kemerleri Listesi’nden sadece kullanılan emniyet kemerinin uygunluğu kontrol edilmelidir.

4.2.30 Özel Amaçlı (SG Gövde Kodlu) Araçların Belirlenmesi

1) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nda özel amaçlı taşıt tanımı bulunan araçlar, özel amaçlı araç olarak kabul edilmelidir. Kanunun ilgili maddesinde adı geçen “İtfaiye, kütüphane, oto kurtarıcı, radyo, sinema, televizyon, araştırma araçları” ile ilgili, başka bir düzenleyici mevzuat bulunmadığından 2007/46/AT-MARTOY, Ek II, Kısım A, madde 5’de verilen tabloda belirtildiği üzere, herhangi bir tanımın içine girmeyen bu özel amaçlı araçlara SG kodu verilerek, bu araçların uygunluk belgelerindeki açıklama kısmına “2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu gereği özel amaçlı araç olarak onaylanmıştır” ifadesinin eklenmesi gerekmektedir.

Tadilatçının araç üzerinde yaptığı tüm değişikliklerin detaylı sunulması neticesinde aracın başka bir araca dönüşmeyeceği kanaatinin oluşması ile araç özel amaçlı araç olarak kabul edilir. (Başka bir ifade ile; yapılan tadilat sonucu aracın alt yapısının geri dönüşü olmayacak şekilde değiştirilmesidir.)

İmalatçının aracın özel fonksiyonlarından dolayı MARTOY Ek IV’ün şartlarını karşılayamadığı, ancak Ek XI ilave 4’teki şartları sağlayabildiğini, Onay Kuruluşuna veya yetki verdiği kurum/kuruluşa tatminkâr bir şekilde açıklaması ve ikna etmesi halinde, araç özel araç olarak kabul edilebilir.

Özel amaçlı araç haricindeki üst yapıli araçlar (BA, BX, DA ve DE) tamamlandığında MARTOY EK II İlave 2’de belirtilen kodları almalıdır. Özel amaçlı araçlara bahsi geçen ilavedeki kodlar Uygunluk Belgesindeki 38. Maddede yer alan gövde kodunun yanına eklenir, 51. Maddede yer alan özel amaç koduna eklenmez.

Tadilat işlemi gören ve özel amaçlı olmayan aracın üst yapısının; MARTOY EK II İlave 2’de tanımlı üst yapılara girmemesi durumunda, yine aynı ilavedeki 99 kodu kullanılabilir.

Üstyapı nedeni ile (Çöp kamyonu, ağaç sökme makinesi monteli araç, kar küreme ekipmanı monteli araç, bariyer çakma ekipmanı monteli araç vb. araçlarda aracın yerine getirdiği fonksiyon nedeniyle- plaka yeri ve aydınlatma yeri gibi) tadilatçının araç üzerinde yaptığı tüm değişikliklerin başvuru dosyasında detaylı sunulması ve ilgili yönetmelik şartlarına uyamayacağı hususunda tatmin olunması ile araç özel amaçlı (SG Gövde Kodlu) araç olarak AİTM Araç Uygunluk Belgesi (Münferit) onaylanabilir. (AİTM 26.Maddesi 3. Fıkrasına istinaden.)

T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 20.04.2022 tarihli ve E-20153969-64008-2022041310494288369 sayılı yazısına istinaden, Doğalgaz Acil Müdahale Araçlarının Gövde Kodunun **Özel Amaçlı** olarak ve MAUB madde 52 açıklamalar bölümüne **“Tepe Lambalı, Anons ve Siren Sistemi Monteli”** ibaresinin eklenmesi gerekmektedir.

İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 01.03.2021 tarihli ve E-20153969-1017352-(64012)-2021021917021194392 sayılı yazısı ile USMB'nin 22.03.2021 tarihli ve 78720 sayılı yazısına istinaden, Afet ve Acil Durum Müdürlüklerinin (AFAD) Afet ve Acil Durum hizmetlerinde görevli araçların **“Özel Amaçlı”** olarak değerlendirilmesi ve MAUB madde 52 açıklamalar bölümüne **“Afet ve Acil Durum Hizmetlerinde Görevli Araç”** ve **“Tepe Lambalı, Anons ve Siren Sistemi Monteli”** ibaresinin eklenmesi Geçiş Üstünlüğüne Sahip Araçlar Hakkında Yönetmeliğine istinaden değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamdaki araçlar için yapılacak başvurularda; ilgili kurumdan aracın afet ve acil durum hizmetlerinde kullanılacağına dair yazı aranacaktır.

Motorlu Araçlar ve Römorkları ile Bunların Aksam, Sistem ve Ayrı Teknik Ünitelerinin Tip Onayı ve Piyasa Gözetimi ve Denetimi Hakkında Yönetmeliğin (AB/2018/858) Ek-1 Bölüm C'de araç kategorilerine göre üstyapı (gövde) tiplerinin tanımları yapılmıştır. Yine aynı yönetmeliğin Ek-1 Bölüm A 5. maddesinde ise özel amaçlı araçlar ve gövde kodlarının tanımları yapılmıştır. Bununla birlikte, araç uygunluk belgelerinde “üst yapının kodu” ve “Özel amaçlı araçlar için: Ek II Bölüm 5'e göre gösterimi” bilgileri yer almaktadır. Bu doğrultuda yapılan değerlendirmede, MARTOY kapsamındaki bir aracın imalatçısı tarafından düzenlenen uygunluk belgesinde MARTOY Ek-1 Bölüm C'de belirtilen gövde kodunun yer alması (MAUB 38), eğer araç özel amaçlı bir araç ise uygunluk belgesinin "Özel amaçlı araçlar için: Ek II Bölüm 5'e göre gösterimi" kısmında, MARTOY Ek-1 Bölüm C'de belirtilen gövde kodunun yanı sıra MARTOY Ek II Bölüm 5'e göre özel amaçlı araçlar kodu (SA, SB, SC vd.) (MAUB 51) bilgisinin de ilaveten yer alması gerekmektedir.

Örnek;

Araç	Kategori	38. Madde	51. Madde
Cankurtaran	M1	AF	SC
Motorlu Karavan	M1	AF	SA
İtfaiye	N3	BA-31	SG

2) İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 03.06.2022 tarihli ve 155394 sayılı yazısı gereği afet ve acil durumlarda beslenme ihtiyacını karşılayacak araçların gövde kodunun **“SG-Özel Amaçlı”** olarak belirlenmesi gerekmektedir. Araçların Tadilat Tariflerinde **“Beslenme Aracı-Mobil Mutfak”**, **“Beslenme Aracı-İkram”** veya **“Beslenme Aracı-Mobil Fırın”** ibarelerinin yer alması gerekmektedir.

3) Oto Taşıyıcı (BA-14) araçlara, sadece çeki vinci vb. teçhizat eklenerek, aracın oto kurtarıcıya dönmesi gövde kodunu değiştirmesi ve özel amaçlı olarak değerlendirilmesi uygun değildir.

4) Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik (AİTM) hükümlerine uygun olacak şekilde kurtarıcı araca dönüşüm tadilat tariflerinde yapılan iş tanımlanırken "araç kurtarma aparatlı" veya "kurtarma aparatlı" ifadeleri kullanılacaktır. Başvuru dosyalarında ve tadilat tanımlarında "gözlük" ibaresine yer verilmeyecektir. N1 kategori araçların araç kurtarma aparatlı araca dönüşümleri AİTM'nin 6'ncı maddesinin 2'inci bendi gereğince uygun görülmemektedir. İlgili tadilatın AİTM Alt Komitesi ve AİTM Alt Çalışma Grubunda değerlendirilmesi ve şartların belirlenmesi akabinde ilgili hususlar tekrar mütalaa edilecektir.

5) “4.2.35. Teknik Dosya Uygunluk Yazısı veya CE Uygunluk Beyanı” Maddesindeki tablonun 1. Satırında yer alan makineler için proje raporunda, ilgili tadilatlar için hangi uyumlaştırılmış standartlara uygun olarak imal edildiği standartlara atıf yapılarak bu standartların ilgili bütün temel sağlık ve güvenlik kurallarını kapsadığı beyan edilmelidir. (Örneğin; TS EN 280 Yükseltilebilir Seyyar İş Platformları, TS EN 1501 Çöp Toplama Taşıtları... vb.)

6) Afet ve Acil Durum Hizmetlerinde Görevli (AFAD) araçlar için AİTM Seri Tadilat Tip Onay Belgesi talep edilmektedir. AİTM Seri tadilat tip onay belgesi Araçların İmal, Tadil ve Montajı (AİTM) Hakkında Yönetmelik Madde 4’ün 1. fıkrasının, f bendi ve Araç Proje Uygulama Talimatı “4.2.30 Özel Amaçlı (SG Gövde Kodlu) Araçların Belirlenmesi” başlığı hükümleri gereği bu değişikliğin; Afet ve Acil Durum Hizmetlerinde Görevli Araçlar için ilgili kurumdan yazı gerektiği, AİTM Seri Tadilat Tip Onay Belgesi düzenlenmesi durumunda bu yazı zorunluğunun kontrol edilemeyeceği, bu nedenle söz konusu tadilatın her araç için ilgili kurumun yazısının kontrol edilebileceği AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi(TADİLAT) başvurusu ile yapılması gerekmektedir.

4.2.31 Özel Amaçlı (SM Gövde Kodlu) Araçların Belirlenmesi

Çoklu Teçhizat taşıyıcı (SM gövde kodlu) araçlar AB/2018/858 MARTOY Ek I Bölüm A madde 5’de verilen tabloda belirtilen asgari şartları sağlamak zorundadır. Aynı teçhizat üzerine en az iki adet ekipman bağlanma alanına sahip olmalıdır. (Örneğin kar küreme bıçağının sökülüp aynı teçhizat üzerine süpürge ekipmanının takılması gibi)

4.2.32 Süspansiyon Sistemi İlavesi/Değişikliği

Süspansiyon sistemi ilavesi/değişikliği başvurularında aşağıdaki tabloda belirtilen hususlara göre uygulama yapılacaktır:

Süspansiyon İlavesi/Değişikliği Kontrol Metodu			
Araç Kategorisi	Yapılabilir mi?	Aranacak Şartlar	Açıklama
M1 Azami Yüklü Ağırlık < 2500 kg	HAYIR	-	AİTM’nin 6’ncı maddesinin 2’inci bendi gereğince uygun görülmemektedir.
M1 Azami Yüklü Ağırlık > 2500 kg	EVET	- Temel araç imalatçısının onay verdiği süspansiyon sistemi takılmış olmalı (Temel araç üreticisi imzalı sertifika veya yazı) -R-13, R-79 ve Kütle-Boyut test raporları - R-10 (Aksam/Sistem Onayı veya araca düzenlenmiş test raporu) - (Varsa) araçta etkilenen diğer aksam/sistem/ayrı teknik üniteler için test raporu	R-79 test raporu dümenlenebilir dingillerde tadilat yapılması durumunda aranır
N1 (BB)	HAYIR	-	AİTM’nin 6’ncı maddesinin 2’inci bendi gereğince uygun görülmemektedir.

M2 / M3	EVET	- R-107 raporu (N'den M'ye dönüşüm varsa istenecektir, N'den M'ye dönüşüm yoksa istenmeyecektir.) (Güncel seviye) - R-13 test raporu - R-79 test raporu - (Varsa) araçta etkilenen diğer aksam/sistem/ayrı teknik üniteler için test raporu	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 16/08/2007 tarihli ve 1985 sayılı yazısı gereğince R-79 test raporu dümenlenebilir dingillerde tadilat yapılması durumunda aranır
N1 (BA kodlu) Gövde	EVET	- R-13 test raporu - R-79 test raporu - (Varsa) araçta etkilenen diğer aksam/sistem/ayrı teknik üniteler için test raporu	R-79 test raporu dümenlenebilir dingillerde tadilat yapılması durumunda aranır
N2 / N3	EVET	- R-13 test raporu - R-79 test raporu - (Varsa) araçta etkilenen diğer aksam/sistem/ayrı teknik üniteler için test raporu	R-79 test raporu dümenlenebilir dingillerde tadilat yapılması durumunda aranır
MARTOY Ek XI tanımlı M Kategorisi Özel Amaçlı Araçlar (Motorlu Karavan, Ambulans, Cenaze Araçları)	EVET	- R-13 test raporu - R-107 test raporu (Sadece M2/M3 kategori için) (Güncel seviye) - R-79 test raporu - (Varsa) araçta etkilenen diğer aksam/sistem/ayrı teknik üniteler için test raporu	R-79 test raporu dümenlenebilir dingillerde tadilat yapılması durumunda aranır

4.2.33 Tehlikeli Madde Taşıyacak Araçların Gövde Tipi ve Açıklayıcı Not Bilgileri

Tehlikeli madde taşıyacak araçların (gövde kodu 12 olan) Münferit Araç Uygunluk (Tadilat) Belgelerinde aşağıda belirtilen maddeler için açıklayıcı bilgiler yazılarak onaylanmalıdır.

- (1) Aracın tanımı; “Tehlikeli maddelerin taşınması için kullanılan tanker” olarak belirtilen 12 numaralı gövde kodu seçeneğinin, Münferit Araç Uygunluk Belgesinin 38.madde gövde tipi kısmında,
- (2) Üst yapı tadilatı yapılan tankerde taşınabilecek tehlikeli maddeleri belirten ADR araç tipleri (AF, FL, EXII, EXIII); Münferit Araç Uygunluk (Tadilat) Belgesinin 50. tehlikeli maddelerin taşınması için tasarım şartlarına göre tip onaylı olup olmadığı ve 52.madde “Notlar” kısmında da aracın özellikleri belirtilmelidir.

4.2.34 ADR’li Araçlara Yapılacak Tadilatlar

ADR’li araçlarda yapılacak tadilatlardan; BM/AEK R105 Madde 5 de yer alan Teknik Özellikler Tablosunda yer alan donanımların/özelliklerin etkilenmesi durumunda, BM/AEK R105 uygunluğunun yeniden tevsik edilmesi gerekmektedir.

4.2.35 Teknik Dosya Uygunluk Yazısı veya CE Uygunluk Beyanı

2006/42/AT Makine Emniyet Yönetmeliği EK IV’te belirtilen üstyapılar.	2006/42/AT veya 2006/42/EC kapsamında atanmış kuruluştan alınmış CE belgesi sunulmalıdır. Bu konuda atanmış kuruluşlar ec.europa.eu web adresinden kontrol edilebilir. Tadil edilen aracın şasi
---	---

- El ile yüklemeli, evsel atıkların toplanması için kullanılan, sıkıştırma mekanizmalı çöp kamyonları. - Kişilerin veya kişilerin ve eşyaların kaldırılması için kullanılan, üç metreden daha fazla bir düşey yükseklikten düşme riski taşıyan tertibatlar.	numarasına düzenlenmiş “uygunluk beyanı” ve “taahhütname” de ibraz etmelidir. VEYA TSE’den alınan Teknik Dosya Uygunluk Yazısı (*) sunulmalıdır. İlgili tadilatlar için hangi uyumlaştırılmış standartlara uygun olarak imal edildiği standartlara atıf yapılarak bu standartların ilgili bütün temel sağlık ve güvenlik kurallarını kapsamı, imalatçı/tadilatçı veya yetkili temsilcisi tarafından beyan edilmelidir.
2006/42/AT Makine Emniyet Yönetmeliği EK IV’te yer almayan hidrolik/pnömatik aksamı sahip üstyapılar.	2006/42/AT veya 2006/42/EC kapsamında atanmış kuruluştan alınmış CE belgesi sunulmalıdır. VEYA Araç üzerinde 2006/42/AT Makine Emniyet Yönetmeliğinde belirtilen şartlara uygun CE işaretlemesi bulunmalı ve üretici tarafından düzenlenen self deklarasyon CE belgesi sunulmalıdır. Tadil edilen aracın şasi numarasına düzenlenmiş “uygunluk beyanı” ve “taahhütname” de ibraz etmelidir. VEYA TSE’den alınan Teknik Dosya Uygunluk Yazısı (*) sunulmalıdır.

(*) Teknik dosya uygunluk yazısı, Enstitümüzce sadece münferit tadilat başvurularında kullanılmak üzere Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın 10.06.2005 tarih ve 2920 sayılı yazısına istinaden düzenlenmektedir. Söz konusu uygunluk yazısı, tadilatçı firmanın ürettiği hidrolik/pnömatik aksamı sahip üstyapılarla ilgili 2006/42/AT Makine Emniyet Yönetmeliği çerçevesinde düzenleyerek Enstitümüze sunduğu teknik dosya karşılığında üretilen ürüne dair verilmektedir. Bu belgede yer alan firma adresinin başvurudaki adres ile örtüşmemesi, münferit tadilat işlemi üretim yeri incelemesinden muaf bir işlem olduğundan, bir uygunsuzluk olarak değerlendirilmemelidir.

4.2.36 Teknik Servis Raporları

AİTM Yönetmeliği EK IV Madde 3.12 gereğince, başvuru dosyalarında yer alan teknik servis raporlarının sonuç bölümünde, söz konusu raporun ilgili yönetmeliğe/regülasyona ilave olarak AİTM Yönetmeliğine uygun olduğunun belirtilmesi gerekmektedir.

4.2.37 Tuz Serici Araçlar ile İlgili Hususlar

Tuz serici araçların, araç arkasına ilave edilen donanım nedeniyle R-58 şartlarını sağlaması mümkün olmamaktadır. Bu nedenle söz konusu araçlar Özel Amaçlı Araç olarak değerlendirilmelidir.

4.2.38 Yangın Söndürme Tadilatı

M2 ve M3 kategorisi araçlarda Yangın söndürme tadilatında; ECE R107 test raporu ile ilave edilen elektronik aksamı ait ECE R10 onayları bulunmalıdır. Ayrıca etkilenen diğer aksamın uygunluğu tevsik edilmelidir.

4.2.39 Engelli Tertibatı Montajı

Montaj Uygunluk Raporu başvurularında, İl sağlık kurulları tarafından verilen numaralı kodlarla ilgili;

- (1) Araç üzerine sonradan monte edilecek tertibat, yol güvenliğini ve aracın tip onayını etkilemeyecek şekilde yapılmalıdır.
- (2) 10.04 (Uyarlanmış vites kolu) kod; otomatik vitesli araçlarda vites kolunun kullanımı yer değiştirildiği durumlarda, imalatçının üretmiş olduğu vites kolu üzerindeki kilit sisteminin (mandal) etkilenmeden yapılması gerekmektedir.
- (3) Engelli kişinin, toplam engel oranı %90 (Örneğin ortopedik engel %50 + Zihinsel Engel %25 + İşitme Engeli %35 + vs. engel oranı tespiti farklı katsayılarla çarpılıp bulunmaktadır.) ve üzeri oranda olduğu tespit edilen sağlık raporlarının bazılarında tertibatlı araç kullanması belirtilmesine rağmen Türkiye Noterler Birliği tarafından sehven %90 ve üzeri engelli olarak işlem yapıldığı, tarafımıza yapılacak engelli montajı başvurularında talep edilen evraklara/belgelere ek olarak Türkiye Noterler Birliği veya işlemi gerçekleştiren noter tarafından durumu açıklar şekilde yazı yazılarak başvuruya eklenmesi gerekmektedir.
- (4) Engelli kişinin, sağlık durumundan dolayı ehliyetinde (sürücü belgesinde) yer alan engel kısıt kodlarında oluşan değişimden dolayı yapılan başvuruların eski ve yeni raporun birlikte yeni başvurusuna yüklenmesi gerekmektedir. İlgili raporlar incelendikten sonra işlemler sürdürülebilir.

Tertibat montajı yapılacak aracın tüzel bir kişiliğe ait olması durumunda veya tüzel kişiliğin başka bir tüzel kişilik tarafından araç kiralaması durumunda 12.11.2021 tarihli 301337 sayılı görüş yazımız gereği; tüzel kişilik tarafından aracın tahsis edildiği engelli kişinin bilgilerini içeren ve kişinin tüzel kişilik çalışanı olduğunu gösteren belgelerin eklendiği yazının ve tüzel kişilikler arasındaki kiralama sözleşmesinin başvuru ekinde bulunması gerekmektedir. Aracın tahsis edildiği kişinin sağlık raporu kapsamına göre yapılan engelli tertibat montajları AİTM yönetmeliği hükümlerine göre değerlendirilir. Montaj Uygunluk Raporunda yer alan diğer hususlar kısmında “Bu araç, Adı Soyadı kişinin engellik durumuna göre değerlendirilmiştir.” Notu ve eğer araç tüzel kişilik tarafından kiralanmışsa “Aracın kiralama sözleşmesi boyunca engelli araç olarak kullanılacaktır” bulunmalıdır. Aracın engeli olmayan kişilerce de kullanılması durumunda gerekli inceleme yapılarak ilgili rapor düzenlenebilir. Bu araç için Araçların Satış, Devir ve Tescil Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Yönetmelik, Madde 16 Engelli Araçlarının Tescili hükümleri gereği tescil işlemleri yapılabilir.

Engelli tertibatı aparatı montajı için yapılan başvurularda, engelli kişi adına düzenlenmiş tescil belgesi veya faturası / proforma faturası olması gerekmektedir. Bunun dışındaki durumlarda başvurular “Uygun Değil” olarak sonuçlandırılmalıdır.

4.2.40 Engelli Tertibat Kodunun Montaj Belgelerine veya Araç Uygunluk Belgelerine Eklenmesi

Emniyet Genel Müdürlüğü 09.08.2018 tarihli ve 11088401.2961.64008/1620_1471/148013 sayılı yazısında da belirtildiği üzere 29.12.2015 tarihli ve 29577 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 4. Maddesinin 9. ve 10. Fıkralarında;

“Sürücü ve araçlara ilişkin kod tablosu İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca belirlenerek bu kurumların internet sitesinde yayımlanır. Sürücü adayları ve sürücüler için düzenlenecek Sağlık Raporunun şekli ve içeriği Sağlık Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığınca (Emniyet

Genel Müdürlüğü) belirlenir. Sürücünün sağlık şartları ile araçta bulunması gereken özel tertibatlar ilişkin kod numaraları, sürücü ve araçlara ilişkin kod tablosuna uygun olarak sürücü belgesi ve araç tescil belgesinin ilgili bölümüne yazılır.” ve 31.01.2018 tarihli ve 30318 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Araçların Satış, Devir ve Tescil Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Yönetmeliğin 16. Maddesinin 6. Fıkrasında “Özel tertibatlı araçların tadilat veya montaj belgelerinde yer alan tertibat kodu tescil kayıtlarına işlenir.” hükümleri mevcuttur.

Buna göre, engelli araçlarının trafik denetimlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi amacıyla Sürücü/Sürücü Adayı ve Araçlara İlişkin Kod Tablosunda yer alan tertibat kodunun tertibatlı engelli araçlarına düzenlenen montaj belgelerine veya araç uygunluk belgelerine eklenmesi gerekmektedir.

4.2.41 Engelli Tertibatlı Montajı İçin Düzenlenen Montaj Uygunluk Raporuna Not Düşülmesi

Emniyet Genel Müdürlüğü ‘nün 14.09.2015 tarihli ve 124118 sayılı yazısına istinaden ilk defa özel tertibat takılacak araçların **ULM-03-FR-04-042 Özel Tertibatlı Araçların Engeli Olmayan Kişilerce Kullanılmasına İlişkin Teknik Muayene Raporu’nun** sonucuna göre **ULM-03-FR-15-009 Montaj Uygunluk Raporu’nda** “Araç sahibi engelli kişinin eşi, aynı il sınırlarında ikamet eden birinci derece kan ve kayın hısımları, kardeşleri, vasisi veya noterce düzenlenmiş iş akdine bağlı olarak istihdam edilen bir sürücü arasından tescil kayıtlarına işlenen en fazla iki kişi tarafından kullanılabilir.” veya “Araç sahibinden başkası kullanamaz.” şeklinde not düşülmelidir. Yapılan bu inceleme, Karayolları Trafik Yönetmeliği kapsamında teknik hususları içermekte olup belge üzerinde idari olarak değişiklik yapılması talepleri işleme alınmamalıdır. (Örneğin, daha önce “Uygun” olarak düzenlenmiş ULM-03-FR-04-042 Özel Tertibatlı Araçların Engeli Olmayan Kişilerce Kullanılmasına İlişkin Teknik Muayene Raporu’nun sonradan ilgili kurumların talebi üzerine “Uygun Değil” olarak düzenlenmesi ve Montaj Uygunluk Raporu üzerine tekrar “Sahibinden Başkası Kullanamaz” notunun eklenmesi işlemi yapılmamalıdır.)

4.2.42 Mekanik Bağlantı Elemanı Montajı

Mekanik bağlantı elemanı montajında, arka plaka yeri ve aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazlarının görünürlük açılarının kapanmadığını gösteren teknik resim başvuru dosyasına eklenir. Römork, çeken araca bağlanmadığında mekanik bağlantı elemanı topuz ya da diğer öğelerinin arka tescil plakası için ayrılan alanın görüşünü engellememelidir. (Bknz. Motorlu Araçların ve Römorklarının Arka Kısımına Tescil Plakası Takılan Alanlarda Aranacak Şartlar ve Özellikler Geometrik Görünürlük) Bu hususlarda montajı yapan firma teknik sorumlusunun uygunluk beyanı aranır.

Bu kapsamda araca takılan elektronik cihazların üzerinde ECE-10 işareti bulunuyorsa Elektromanyetik Uygunluğu (ECE R-10) başvuru dosyasına eklenen belgeler ile tevsik edilmelidir. Mekanik bağlantı elemanı montajı sonrasında, araç gösterge panelinde herhangi bir arıza/çalışmayan donanım uyarısı bulunmamalıdır.

Mekanik bağlantı elemanı topuz ya da diğer öğelerinin arka tescil plakası için ayrılan görüşünü engelliyorsa; bunlar, örneğin araçta taşınan, kolayca çalıştırılabilen (yani 20 Nm'yi aşmayan bir güçle çalıştırılabilen) bir serbest bırakma anahtarı hariç, herhangi bir alet kullanılmadan çıkarılabilir veya yeniden konumlandırılabilir olmalıdır. Bu durumdaki başvurular için Montaj Uygunluk Raporunun “Diğer Hususlar” kısmında “Araç römork çekmediği durumlarda, arka tescil plakası için ayrılan alanın görüşünü engelleyen mekanik bağlantı elemanı parçaları sökülecektir.” ibaresi yazılmalıdır.

GSR II uyumlu üretilmiş araçlarda;

- (1) Geri Manevrada Algılama (ECE R-158) hükümlerinin yapılan işlemten etkilenip etkilenmediği YTS / Montajı Yapan Teknik Sorumlu kontrol edilmelidir. Araç park sensörlerinin veya

kamerasının çalışmasını etkileyen çeki kancaları bir üst paragrafta belirtilen hükümleri sağlamak şartıyla uygun olarak değerlendirilebilir.

- (2) Siber Güvenlik ve Siber Güvenlik Yönetim Sistemi (ECE R-155) hükümlerinin etkilenip etkilenmediği kontrolü;
 - a. AİTM Ek VI Madde 4.3.2 gereği M1 veya N1 kategorisi araçlar için araç üreticisi tarafından beyan edilen ve yerleşimi tarif edilmiş; 94/20/AT Yönetmeliği veya BM/AEK Regülasyon 55 onaylı mekanik bağlantı elemanı takılması halinde, montajın uygun yapıldığının yazılı beyanı aranarak kontrol edilir. Bu kısımda araç üreticisi beyanı olarak; araç üreticisi tarafından hazırlanan elektrik bağlantı talimatı, tertibat montaj talimatı veya ara parça bağlantı talimatını içeren belgeler kabul edilebilir. Montaj sırasında aracın yazılım sistemine ECE R-155 onayını etkileyecek müdahaleler yapılmamalı ve bu durumu içeren beyan başvuru dosyasına eklenmelidir.
 - b. M1 veya N1 kategorisi dışındaki diğer kategori araçlar için araç üreticisi tarafından beyan edilen ve yerleşimi tarif edilmiş; 94/20/AT Yönetmeliği veya BM/AEK Regülasyon 55 onaylı mekanik bağlantı elemanı takılması halinde, montajın uygun yapıldığı fiziki araç incelemesi yapılarak kontrol edilir. Bu kısımda araç üreticisi beyanı olarak; araç üreticisi tarafından hazırlanan elektrik bağlantı talimatı, tertibat montaj talimatı veya ara parça bağlantı talimatını içeren belgeler kabul edilebilir. Montajı sırasında aracın yazılım sistemine ECE R-155 onayını etkileyecek müdahaleler yapılmamalı ve bu durumu içeren beyan başvuru dosyasına eklenmelidir.
 - a ve b de belirtilen şartların sağlanması durumunda ECE R-155 için teknik servis raporu aranmasına gerek bulunmamaktadır.
 - c. Araç üreticisinin dışında mekanik bağlantı elemanı üreticisinin, araçla elektronik uyum/bağlantı sağlamak amacıyla tasarladığı parçaları, montaj talimatı eklenmek şartıyla, tertibatın araçla elektronik uyumunun sağlanması için kullanılabilir. Yapılan değişiklik sonrasında, ECE R-155 ve varsa AİTM Ek VII de etkilenen yönetmeliklerin uygunluğunun yeniden tevsik edilmesi gerekmektedir.
- (3) Mekanik bağlantı elemanı montajı sırasında, soket ve modül bağlantı noktalarını, araç tanıtım numarasını içeren kesintisiz şekilde montaj video kayıtları eklenmelidir.
 - (4) Savaş, doğal afet ve salgın hastalık gibi mücbir sebeplerle sahada araç incelemesinin sakıncalı görüldüğü; personel yetersizliği, zamanın etkin kullanımı veya ulaşım zorluklarının başvuru sahibi açısından mağduriyet oluşturabileceği değerlendirilen hallerde; ulaşım sistemleri müdürünün(verssa), ilgili bölge koordinatörünün veya merkez başkanının kararı ile, ilgili inceleme sanal yöntemlerle uzaktan gerçekleştirilebilir. Bu husus TSE 360 sisteminde “Çevrimiçi/sanal inceleme yapılmıştır.” ibaresi ile kayıt altına alınır.

4.2.43 Motor Değişikliği veya Tadilatı

AİTM Ek IV 4.1.2.’de; “güç farkının yukarıda belirtilen değerlerden daha fazla olması veya aracın imal yılından (modeli) daha önce imal edilen motor kullanılması durumunda ya da yakıt sisteminin benzinli motordan dizel motora, dizel motordan benzinli motora tadil edildiğinde, tadil edilen motor için; egzoz emisyonu, araç dış gürültüsü, motor gücü ve dizel egzoz dumanı mevzuatından ilgili mevzuatına göre uygulanabilir olanlar için tip onay belgesi veya teknik servis raporu aranır.” hükmü mevcuttur.

Motor gücü ile ilgili olarak; 80/1269/AT Yönetmeliğinin yürürlük tarihi olan 12/02/2002'den önce imal edilmiş araçlarda, araca takılan motorun gücünün araç tescil bilgilerine göre uygunluk belgesine yazılması, eğer araç tescil bilgilerinden bu bilgiye ulaşılamamışsa başvuruyu yapan yetkili teknik sorumlu tarafından beyan edilmesi yeterlidir. Ayrıca teknik servis raporu istenmesine gerek bulunmamaktadır.

Orijinal tipte motor değişikliği kapsamında yapılan başvurularda, Montaj Uygunluk Raporunun diğer hususlar kısmında “Aracın Motor Özellikleri Değişmemiştir” notu başvuru sahibi tarafından eklenmelidir.

Motor değişikliği veya Tadilatı başvurularında araca takılan motor için işçilik bedeli, motor numarasını, motor özelliklerini (güç, hacim, motor mukayese raporunda bulunan bilgiler vb.) içeren ve başvuru sahibi /araç sahibi adına düzenlenmiş faturanın başvuru dosyasında bulunması gerekmektedir. Herhangi bir nedenle faturaya eklenemeyen bu bilgiler, firma yetkilisi ve montaj sorumlusu tarafından imzalanmış yazı ile başvuru eklerine ayrıca eklenmelidir. Motor numarası olmayan motorlar için fatura üzerinde motor numarası bilgisinin yer almasına gerek bulunmamaktadır.

AİTM Ek VI kapsamında araç üreticilerinin kendi yetkili servisleri tarafından yapılan Orijinal tipte motor değişikliği veya motor blok değişikliği işlemlerinde Siber Güvenlik ve Siber Güvenlik Yönetim Sistemi (ECE R-155) hükümlerinin yeniden uygunluğunun tevsik edilmesine gerek bulunmamaktadır. Bu başvurular, montajı yapan yetkili servisler tarafından yapılmalıdır.

4.2.44 Araçların Tartılması ile İlgili Hususlar

Yetkili Teknik Sorumluların beyan ettiği araç kütleleri kabul edilebilir. Beyana esas olarak başvuru eklerine kantar fişi eklenebilir. Diğer taraftan; gerekli ise Enstitümüz personeli tarafından yapılacak tartımlar ULM-03-TL-00-008 Ölçme Talimatına göre yapılmalıdır.

4.2.45 Katarın Teknik Açidan Müsaade Edilen Azami Kütlesi

Aracın azami yüklü kütlesi ile frenli azami römork kütlesinin toplamı Temel Araç Uygunluk Belgesinde verilen katarın müsaade edilen azami kütlesinden küçük bir değer veriyorsa elde edilen bu değer AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Tadilat) veya Montaj Uygunluk Raporu'nda ‘katarın müsaade edilen azami kütlesi’ olarak yazılır.

4.2.46 Uygunluk Belgelerinde Bulunan Teknik Açidan Müsaade Edilen Azami Yüklü Kütlev ve Öngörülen Tescile Esas/Dolaşımda Müsaade Edilen Azami Yüklü Kütlev

Uygunluk belgelerinde bulunan “16. Teknik açıdan müsaade edilen azami yüklü kütlev” ve “17. Öngörülen tescile esas/dolaşımda müsaade edilen azami yüklü kütlev” değerleri (ve alt maddeleri) temel araç uygunluk belgesinde (orijinal/muadil) her ikisinin de yer alması durumunda her iki değer de yazılmış olmalıdır.

Eğer temel aracın uygunluk belgesinde (orijinal/muadil) “17. Öngörülen tescile esas/dolaşımda müsaade edilen azami yüklü kütlev” değeri bertilmemişse, bu durumda, uygunluk belgesindeki “17. Öngörülen tescile esas/dolaşımda müsaade edilen azami yüklü kütlev” değeri yerine Karayolları Trafik Yönetmeliği hükümleri saklı kalmak kaydıyla “16. Teknik açıdan müsaade edilen azami yüklü kütlev” değerinin aynısı yazılacaktır.

4.2.47 Elektrikli Araçlara Invertor Eklenmesi

Invertöre ait ECE R-10 aksam onayı veya invertör montajından sonra araç için ECE R10 teknik servis raporu ve Elektrik güvenliği (ECE R100) teknik servis raporu zorunludur.

4.2.48 Geçiş Üstünlüğüne Sahip Araçlar

Işıklı uyarı işareti (Tepe lambası vb.) takabilen araçların değerlendirilmesinde AİTM hakkında yönetmeliğe ve Karayolları trafik yönetmeliğine ek olarak “Geçiş Üstünlüğüne Sahip Araçlar Hakkında Yönetmeliğin” esas alınması gerekmektedir. Söz konusu yönetmelikte, “Geçiş üstünlüğüne sahip araçlar”, “Geçiş üstünlüğüne sahip araçlarda uyarı işaretlerinin takılacağı yerler” ve “Geçiş üstünlüğüne sahip araçlarda uyarı işaretleri” maddelerinde detaylı açıklamalar bulunmakta olup dosya incelemesinde ilgili hususlara göre işlem tahsis edilmelidir.

Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 143. Maddesine istinaden;

“Karayolu yapısı ile kentsel yapının yapım, onarım, bakım ve işletilmesi ve karayolunun temizlenmesi işlerinde kullanılan araçlar, kurtarıcı araçlar, ağırlık ve boyutları bakımından özel izinle karayoluna çıkan ve bunlara eskortluk eden araçlar hakkında aşağıda gösterilen hükümler uygulanır.

a) Bu araçların üstlerinde sarı renkli uyarı işareti bulunur. Bu işaret geçiş üstünlüğü hakkı vermez.

Sarı renkli ışıklı uyarı işareti sadece bu araçların kendilerini belli etmeleri, tehlikesizce sürülmeleri ve karayolunu kullananların uyarılması amacı ile kullanılır.”

Diğer taraftan (Kamu hizmetleri amacıyla kullanacağı beyan edilerek) sarı tepe lambası takılması istenen ancak doğrudan yukarıdaki hükümlere girmediği değerlendirilen araçlar için (Örneğin: N1 kategori panelvan bir araca sarı tepe lambası takılması), ilgili kamu kurumlarınca KTY 143. Maddesinde açıklanan işlerden hangisi kapsamında kullanıldığını belirtir resmi yazı veya aracın ne amaçla kullanılacağını belirten sözleşme, şartname vb. belge başvuru dosyasına eklenmelidir. MAUB madde 52 açıklamalar bölümünde “Geçiş Üstünlüğü Sağlamamaktadır” ibaresi bulunmalıdır.

4.2.49 GSR II Uyumlu Üretilmiş Araçlar

AİTM kapsamında yapılan tüm başvurularda araca eklenen tüm donanım için bağlantı durumunu içeren beyan ilgili hizmetin Proje Raporuna ve **ULM-03-FR-00-037 TADİLAT / MONTAJ GSR II BEYAN FORMU (GSR II UYUMLU ARAÇLAR İÇİN)** eklenmelidir. Bu beyan asgari olarak; aracın hangi kısmından ne amaçla elektrik hattı çekildiğini, aracın internet, CAN vb hatlarına müdahalede bulunulup bulunulmadığını ve araç kontrol ünitesi ile haberleşip haberleşmediği bilgilerini içermelidir.

Araca eklenen bir donanımın; araç çakmaklığı, sigorta paneli ve akü gibi alanlar üzerinden sadece elektrik alması durumunda, eğer araca başka müdahale yok ise, araç için ECE R-155 uygunluğunun yeniden tevsik edilmesine gerek bulunmamaktadır. Ancak araç ile iletişim kurulan (internet, ethernet bağlı olması ve CAN hattına müdahale edilebilmesi vb.) durumlarda, yapılan değişikliğin/müdahalenin/eklemenin ve etkilenen alanların detaylı olarak gösterilmesi ve buna göre araç için ECE R-155 uygunluğunun teknik servis raporu ile yeniden tevsik edilmesi gerekmektedir. (Bu talimatta yazılan istisnalar hariç Örn: EkVI kapsamında ki motor montajı)

Araç üzerinde yapılan tüm değişikliklerde, temel araç üreticisinin (bayi/yetkili servis beyanları kabul edilmemektedir) talimatlarında belirlenen yöntemler uygulanmalıdır. Temel araç üreticisinin ilgili araç için, bu yöntemlerin kullanılması durumunda yapılan değişiklikten etkilenmediği hususuyla ilgili olarak Enstitümüze hitaben beyanda bulunmalıdır. Temel araç imalatçısı tarafından beyanı veren kişi/kişilerin bu konuda yetkili olduğunu gösteren yazı beyan ekinde bulunmalıdır. İlgili beyanı veren kişi/kişilerin en az birinin teknik üniversitelerin makina, otomotiv, imalat, mekatronik, uçak, elektrik, elektronik,

elektrik-elektronik dalında mühendislik eğitimi veren bölümlerinden/programlarından birinde yükseköğrenimini tamamlamış olması gerekmektedir.

Yapılan beyanın aşağıda belirtilen şartları karşılanması durumunda;

- Beyan içerisinde tadilatı yapan firmanın unvanı,
- Üstyapı tanımı (Vidanjör, Beton pompası vb.)
- Araç şasi numarası,
- Tip onay numarası, tipi ve kategorisi,
- Değerlendirme tarihi,
- Yapılan değişikliğin ilgili teknik düzenlemeyi (ECE R-155, ECE R-156 ve ECE R-158*) etkilemediğinin beyanı,

ayrıca teknik servis raporu ile uygunluğun tevsik edilmesine gerek bulunmamaktadır.

AİTM hükümlerine göre uygunluğun yeniden tevsik edilmesinin gerektiğini belirten hükümler bunun dışındadır.(Örneğin fren sistemi tadilatı yapılırken yapılan işlem üreticinin talimatlarına uygun olmalı ancak ilgili teknik düzenleme (R-13) hükümlerine göre ayrıca teknik servis raporu ile uygunluğun tevsik edilmesi gerekir, ancak damper üstyapısı ilavesi yapılırken araç hız sınırlama vb. yazılımsal müdahalelerinin üreticinin bu konuda belirlediği bağlantı soketleri ve yöntemleri kullanılarak yapılması ve bunun açıkça üstyapı talimatında belirtilerek R-155 hükümlerinin etkilenmeyeceğinin belirtilmesi nedeniyle yeniden teknik servis raporuyla uygunluğun tevsik edilmesine gerek bulunmayacaktır.) Bu durum başvuruyu hazırlayan YTS tarafından, araç üreticisi talimatının ilgili bölümü başvuru dosyasına eklenerek, proje raporunda ve ULM-03-FR-00-037 TADİLAT / MONTAJ GSR II BEYAN FORMU (GSR II UYUMLU ARAÇLAR İÇİN)'nda belirtilir.

* Yapılan değişiklik sonucu, ilgili regülasyon kapsamında bulunan Kamera, Sensör vb. cihazların etkilenmediğini gösterir onayının ilgili sayfaları beyanın ekine eklenmelidir.

R159 için aracın ön kısmında bir tadilat yapılması ve/veya kamera ya da sensörlerin yatay ve/veya düşey düzlemde konumlarının değişmesi durumunda teknik servis raporu aranır.

R151 için aracın yan kısmında sensör ve kamera açılarını kapatan bir üstyapı veya çıkıntı olması durumunda ve/veya kamera ya da sensörlerin yatay ve/veya düşey düzlemde konumlarının değişmesi durumlarında teknik servis raporu aranır.

R158 kapsamında araç arka kısmında sensör ve/veya kamera açılarını kapatan bir üstyapı veya çıkıntı olması durumunda ve/veya kamera ya da sensörlerin yatay ve düşey düzlemde konumlarının değişmesi durumlarında test raporu aranır.

R 155 kapsamında araç ile iletişim kurulan (internet, ethernet bağlı olması, LIN ve CAN hattına müdahale edilebilmesi, ECU eklenmesi veya ECU ya müdahale edilmesi) vb. durumlarda, yapılan değişikliğin/müdahalenin/eklemenin ve etkilenen alanların detaylı olarak gösterilmesi ve teknik servis raporu aranması gerekmektedir.

4.2.50 Turist Gezdirme Amaçlı Araçlara Yönelik Tadilat İşlemleri

Turist Gezdirme Araçları M2 veya M3 kategori olmalı ve yaş sınırı olarak 15 yaşını aşmamalıdır. 04.12.2024 tarihli AİTM Alt Komitesinde alınan kararlar doğrultusunda;

- Turist Gezdirme Amaçlı Araçlarda branda mevcut ise R118 aksam onayı olması gereklidir.

- Aracın tavanının bulunmaması durumunda aracın uygunluğunun R66 test raporuyla tevsik edilmesi gerekmektedir. (2016 tarihinden önce imal edilmiş Sınıf II ve Sınıf III araçlarda; 2016 tarihinden sonra imal edilmiş Sınıf B (16 yolcu ve üzeri) Sınıf II ve Sınıf III araçlarda aranır.)
- İlgili başvuruların değerlendirilmesinde Yetkili Teknik Sorumlu, Turist Gezdirme Amaçlı Araçlar Araç Bilgileri Beyan Formu doldurarak yapılır ve bu sisteme yükler.

4.2.51 Araçlara Akıllı Debriyaj Sistemi (ADS) Eklenmesi

Söz konusu değişikliğin AİTM Ek-IV madde 7 kapsamında, sistemin özelliklerine bağlı olarak BM/AEK R-10, BM/AEK R-121, BM/AEK R-13/13H, BM/AEK R-155 ve AB/2021/535 Ek-IX uygunluğunun tevsik edilmesi ve buna ilave olarak, sistemde kullanılan hidrolik hortum, valf, silindir vb. parçaların sahip olması gereken zorunlu bir standart bulunuyor ise sistemin bu şartları sağlaması gerekmektedir.

4.2.52 Sesli, Görsel veya Tanıtım Aracı

Söz konusu işlemin Ek-IV madde 7 kapsamında, Yönetmelikte belirtilen bütün hükümlere uygunluk şartının aranmasının gerektiği, ayrıca sistemin özelliklerine bağlı olarak BM/AEK R-10, BM/AEK R-13, BM/AEK R-26, BM/AEK R-68, BM/AEK R-100, BM/AEK R-107, BM/AEK R-118, BM/AEK R-155 ve AB/2021/535 Ek XIII ile bu Yönetmelikler dışında araçta etkilenen farklı bir sistem olması durumunda söz konusu sistemlerinde onayının aranması gerekmektedir.

4.2.53 Atık Taşıma Aracı Uygunluk Belgesi

Araç yaşıyla ilgili lisanslandırma işlemleri, 20.03.2015 tarih ve 29301 sayılı Resmî Gazete yayımlanan Atıkların Karayolunda Taşınmasına İlişkin Tebliğin Lisans alacak firmaların araçlarında aranacak şartlar başlığı altında yer alan 14. Maddesi, birinci fıkrası (a) bendinde yer alan hususlara göre yürütülmelidir.

4.2.54 Araçlara Pop-up Tavan Uygulaması

06.02.2026 tarihli Araçların İmal, Tadil ve Montajı (AİTM) Alt Komitesi toplantısında alınan kararlar doğrultusunda;

Söz konusu işlemin Ek-IV madde 7 kapsamında Yönetmelikte belirtilen bütün hükümlere uygunluk şartının aranmasının gerektiği, ayrıca sistemin özelliklerine bağlı olarak BM/AEK R-26, BM/AEK R-118 (dikey-yatay-damlama yanma test raporu) ve AB/2021/535 Ek XIII ile bu Yönetmelikler dışında araçta etkilenen farklı bir sistem olması durumunda (BM/AEK R-10, BM/AEK R-155 vb.) söz konusu sistemlerinde onay gerekmektedir. Bunlara ek olarak tavan imalatçısı tarafından söz konusu işlem için montaj talimatı düzenlenmeli ve tavan kesme işleminin yapıldığı bölümde yan perde hava yastığı bulunmamalıdır.

4.2.55 Araçlara Motosiklet Taşıma Aparatının Takılması

Söz konusu tadilatla kullanılacak aparatlar için herhangi bir mevzuat ve standart tespit edilememesi sebebiyle, AİTM Alt Komitesinde ve alt çalışma grubunda karar alınıncaya kadar ilgili tadilatın onaylanmaması gerekmektedir.

4.2.56 Sanal Deney Yöntemi ile Düzenlenen Teknik Servis Raporları

Sanal deney yöntemlerinin bir imalatçı ya da teknik servis tarafından kullanımına ilişkin şartlar ve detaylar, “Motorlu Araçlar ve Römorkları ile Bunların Aksam, Sistem ve Ayır Teknik Ünitelerinin Tip

Onayı ve Piyasa Gözetimi ve Denetimi Hakkında Yönetmelik (AB/2018/858)” EK VIII ‘de ve sanal deney yönteminin kullanılmasına izin verilen regülasyonların içeriğinde bulunmaktadır. İlgili şartlara uygun olmayan teknik servis raporları kabul edilmemelidir.

5. İLGİLİ DOKÜMANLAR

ULM-03-TL-00-008	<u>Ölçme Talimatı</u>
ULM-03-LS-00-006	<u>Araç Proje Faaliyet Alanları Listesi</u>
ULM-03-LS-00-013	<u>AİTM EK XVI’ya Uygun Mobil NVR, Araç Takip Cihazı ve IP Kamera Listesi</u>
ULM-03-LS-00-014	<u>Okul Servis Aracı Seri Tadilat Belgeli Firmalar ve Kullanabileceği Koltuk ve Emniyet Kemerleri Listesi</u>
ULM-03-LS-00-015	<u>Elektromanyetik Uyumluluk (ECE R10) Onaylı Koltuk Sensörü Listesi</u>
ULM-03-FR-04-029	<u>AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Tadilat) Okul Servis Aracı Tadilatı Kontrol Formu</u>
ULM-03-FR-04-035	<u>AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Tadilat) Okul Servis Aracı Teknik Muayene Raporu</u>
ULM-03-FR-00-037	<u>Tadilat / Montaj GSR II Beyan Formu (GSR II Uyumlu Araçlar İçin)</u>
ULM-03-FR-04-042	<u>Özel Tertibatlı Araçların Engeli Olmayan Kişilerce Kullanılmasına İlişkin Teknik Muayene Raporu</u>
ULM-03-FR-04-044	<u>N2 ve N3 Kategorisi Araçların AB/1230/2012 Dönüş Yeteneği Testi Rapor Formu</u>
ULM-03-FR-04-051	<u>AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Tadilat) Araç İnceleme Formu</u>
ULM-03-FR-04-057	<u>Okul Servis Aracı Teknik Muayene Raporu (01.01.2018’den Önce Okul Servis Aracı Olarak Tescil Edilmiş Araçların Okul Servis Aracı Yönetmeliğinin 4. Maddesine Uygun Hale Getirilmesi Tadilatı)</u>
ULM-03-FR-04-058	<u>01.01.2018’den Önce Okul Servis Aracı Olarak Tescil Edilmiş Araçların Okul Servis Aracı Yönetmeliğinin 4. Maddesine Uygun Hale Getirilmesi Tadilatı</u>
ULM-03-FR-04-060	<u>AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (TADİLAT) Proje Raporu Örneği</u>
ULM-03-FR-05-002	<u>Üretim/Montaj Yeri İnceleme Formu</u>
ULM-03-FR-15-009	<u>Montaj Uygunluk Raporu</u>
ULM-03-LS-00-017	<u>A Sınıfı Firmalar ve Yetkili Teknik Sorumluları Listesi</u>
ULM-03-FR-04-063	<u>İtfaiye Öncü Aracı Araç İnceleme Formu</u>
ULM-03-FR-00-036	<u>Motosiklet Yük Dağılımı Hesabı (Taşıma Kutusu Montajlı Olanlar İçin)</u>
ULM-03-FR-04-062	<u>İki Tekerlekli Motosikletlere Taşıma Kutusu Tadilatı Teknik Muayene Raporu</u>
ULM-03-FR-04-065	<u>Turist Gezdirme Amaçlı Araçlar İnceleme Formu</u>

ULM-03-FR-04-066	<u>AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (TADİLAT) Araç Bilgileri Beyan Formu</u>
ULM-03-FR-15-019	<u>Montaj Uygunluk Raporu Araç Bilgileri Beyan Formu</u>
ULM-03-FR-04-003	İtfaiye Öncü Aracı Araç Bilgileri Beyan Formu
ULM-03-FR-04-049	Turist Gezdirme Amaçlı Araçlar Araç Bilgileri Beyan Formu
ULM-03-FR-04-067	<u>Motorlu Karavanlar, Cankurtaranlar ve Cenaze Araçları Araç Bilgileri Beyan Formu</u>
ULM-03-FR-04-068	Araç Kapılarının veya Kapı Sisteminin Değiştirilmesi Tadilatı Araç Bilgileri Formu